

1995

Vörösvári Újság

Werischwarer Zeitung

I. évf. 1. szám

október

Ingyenes próbaszám

A TARTALOMBÓL:

Interjú Grószné Krupp Erzsébet polgármesterrel – Körkép tanévkezdés után – Gedanken an die deutsche Minderheiten-Selbstverwaltung „Amerikából jöttünk...” (Wenczl József beszél amerikai útjükről)
Római utak (részletek a Vörösvár-monográfiából magyarul)
100 éve született dr. Réthy Zoltán – Csodára várva?! (AIDS-pletykák Vörösváron) – Vörösvári anekdoták – Ollózó: Sztárinterjú Koltay Róberttel – Önkormányzati hírek – Vörösvár kérdez

Tisztelt Vörösvári Polgárok!

Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzata felismerve a tájékoztatás eddigi hiányát, ismét havilapot indít.

A „Vörösvári Újság” elsőrendű célja, hogy polgárainknak tájékoztatást adjon községünk életéről, intézményeinek működéséről, kulturális hagyományairól és fejlődési irányáról.

Bízom benne, hogy újságunk pártatlan és tárgyyszerű hangvétele megnyeri az Önök tetszését, és minél többen csatlakoznak a lap olvasói, előfizetői és támogatói táborába.

Grószné Krupp Erzsébet
polgármester

Az altheimi fúvószenekar a szüreti felvonuláson

Kosztolányi Dezső

Hatalmas ősz

Hatalmas ősz.

*Reám leheltél s érzem, egyre érzem,
hogy nagyra nősz.*

*Te jó, te nagy,
amí akartam lenni, régen, egykor,
most az te vagy.*

*Igaz, egész,
mely önnön-magát bátran koronázza
s az éjbe néz.*

*Azt hittem én,
gőgös és hervadó virág leszek csak,
szép és szegény.*

*Bús szemű bölcs,
itt állok, ember, karomon a gyermek,
a lány gyümölcs.*

*A kar, a kar,
egy ember ága, lombos és gyümölcsös,
mít is akar?*

*A sors vagyok,
a méz, a tűz, a könny, a szív, az élet.
Mondd, ki nagyobb?*

*Vágytam vakon
és ami vágyam itt-ott megmaradt még,
eléd rakom.*

*Arany-ídő,
vigasztaló, mosollyal szomorító,
kibékítő.*

Hatalmas ősz.

*Reám leheltél s érzem, egyre érzem,
hogy nagyra nősz.*

Szesélyes, kiismerhetetlen az ősz. Hol felragyogtat néhány, a tovatűnt nyárra emlékeztető, mosolygós napot, hol meg könyörtelenül beborul az ég, s a kellemetlen, vigasztalan nyirkosság a csontomig hatol. Ilyenkor nem kevés lelkiismeretfurdalással kapcsolom be a lakásban a fűtést, s hátamat a melegedő radiátornak támasztva a novembri gázszámlára gondolok, s arra, mit hoz majd a tél, „rosszkedvünk tele”. A naptár lapjai mint kifizetetlen számlák lebegnek a szemem előtt, s kitör rajtam a „csengőfrász”. Aztán kiderül az ég, az őszi lombok szelíden, pasztell hangokkal simogatnak, a kazánban még az őrlángot is lezárom, s az ajtóban nem a díjbeszedő áll, hanem a fiam barátai, akik számítógépezni jöttek hozzá.

Vajon 1956 októberében milyen lehetett az ősz? – tündööm. Hideg volt-e, vagy meleg? Nyirkos volt-e az idő, vagy napsugaras? Fáztak-e az emberek otthon, a félig-meddig fűtött lakásokban a rádió híreit hallgatva; az utcák, terek izgatott, félelmet felejtő forgatagában; nyitott Csepel-teherautókon lobogó zászlóval száguldozva, vagy a fedezék mögött, puskával a kézben, a közeledő szovjet tankok dübörgésében?

1848 március idusának csendes, szemerkélő esője néhány röpke óra alatt „lemosta a gyalázatot” a magyarságról, mely századok alatt rakódott rá. Újabb száz év gyalázatát volt-e eső lemosni 39 évvel ezelőtt, azon a jeles, kivételes hitelű napon?

Tanulságos dolog lenne összeállítani a magyarság történelmi meteorológiáját, a „zivataros évszázadok” időjárás-történetét. Vajon milyen időben kelt át párducus Árpád népe a Vereckei-szoroson; hány fok lehetett a mohácsi csatamezőn; fúj-e a szél akkor, mikor Rákóczi búcsút intett hazájának; esett-e a hó 1945 február 13-án Budapesten?

Persze, aligha köthetők nemzeti tetteink az időjárásához. Hiszen mi forradalmat tudunk csinálni a legzordabb időkben, és országot veszünk, akár-hogy süssön is a nap.

Mostanában pedig – bármilyen is ez az ősz – leginkább csak magunkat veszítjük: reményeinket, hitünket, emberségünket, és azokat az értékeket, melyek pénzzel nem mérhetők, mert fontosabbak annál. Hétköznapi szorongásaink, félelmeink, bajaink, butaságaink eluralkodnak fölöttünk. Életünket kitöltik tucatügyeink: a gázóra-leolvasó, a villanyszámlás, az, hogy elromlott a mosógép, s a gyerek kinötte az edzőcipőjét, a cégtől ismét száz embert küldtek el, az autót is cserélni kéne, s karácsonyra megint nem veszünk egymásnak semmit, még jó, ha a gyerekeknek ki tudjuk nyögni a legújabb Legocsomagot...

Az igazán nagy pillanatok meg, amelyek hősé képesek emelni a gondjaitól összegörnyedt hétköznapi embert, ritkák és távoliak, fölöttünk magasodnak, s nehezen elérhetők. Hiába is nyújtóznak hivallgó hordószónokok, hordójuk kevés e nagyság eléréséhez. Az ember lélekben legyen nagy, hogy nagyra nőhessen. 1956 októberének üzenete ez, amit felednünk nem szabad.

Szesélyes, kiismerhetetlen az ősz. Ahogy kinézek az ablakon, a nap kibújik a felhők mögül, és ismét melegen ragyog. A szobát is betölti ez a történelem feletti ragyogás, számítógépem monitorján elhomályosulnak a betűk, abba hagyom a munkát. Hátradőlök a széken, s arcomat hozzásimítom a vigasztaló napsugarakhoz.

F. A.

Interjú Grószné Krupp Erzsébet polgármesterrel

– **Hogyan gondol vissza 1994. december 11-ére?**

– Látszólag ez a nap alapvető fordulatot hozott az életemben, én azonban nem így látom. Mint magántervező és mint a gáztársulás elnöke mindig is részt vettem Vörösvár közösségi életében. Soha sem tudtam sem a munkámat, sem a személyemet mások életétől, problémáitól függetleníteni, valószínűleg ezért alakult ki bennem az a szándék, hogy az emberek dolgait irányítsam.

– **Mikor gondolt először arra, hogy indul a választáson?**

– A választás előtt egy-két évvel már foglalkoztatott a gondolat, hogy tudnék-e egy közösséget vezetni, s ahogy közeledett a választás napja, egyre szilárdabbá vált bennem a meggyőződés, hogy erre képes vagyok, s hogy az életemet ez úgy töltené ki, hogy minden percét örömmel élném meg.

– **Nem feszélyezte önt, hogy csak néhány szavazattal nyerte meg a választást?**

– A megmérettetésben a veszítés esélye is benne volt. Ezzel együtt, ha nem engem választottak volna polgármesternek, valószínűleg nem lennék összetört ember, megvan a szakmai egzisztenciám, s megtaláltam volna magamnak a lehetőséget továbbra is, hogy emberekkel foglalkozhassak.

– **Önt az SZDSZ és a Vállalkozók Pártja indította a választáson, mennyire azonosul e pártok szellemiségével?**

– Én egy konzervatív, polgári családból származó, katolikus vallású, sváb származású vörösvári vagyok, de ezzel együtt a legközelebb hozzám a liberál-szociális eszméket érzem, ami nem zárja ki azonban, hogy a konzervatív oldal felé is nyitott legyek.

– **Választási programjában alapvetően említette, hogy olyan önkormányzat szükséges Vörösváron, mely nem kizárólag pártelveken nyugszik. Megfelel-e a jelenlegi önkormányzat ennek az alapelvnek?**

– A képviselő-testület már a legelső ülésén kinyilvánította azt a szándékát, hogy nem kíván pártokat képviselni. Ebben úgy tűnik, hogy a képviselők ma is a partnereim, és remélem, rólam is elhiszik, hogy párttól függetlenül mindig a közösség érdekeit kívánom szolgálni.

– **Ön úgy érzi tehát, hogy az önkormányzat döntéseit nem befolyásolja, hogy a testületben döntő többségben vannak az MDF–KDNP választási szövetsége révén bejutott képviselők?**

– Meggyőződésem, hogy tavaly decemberben nem pártokra szavaztak az emberek, hanem személyekre, ahogy az én megválasztásomnál sem az volt a döntő, hogy melyik párt színeiben indultam. A pártokra persze szükség van: biztos hátteret jelentenek, mozgósítanak, ismertté tehetnek valakit, de ha az a személy nem elég hiteles, akkor azt a polgárok nem választják meg.

– **Még csak néhány ülés óta követem figyelemmel a mostani képviselő-testület munkáját, s ha pártcsatározásokat jómagam sem tapasztaltam, az indulatok elszabadulásának, sőt személyeskedő kirohanásoknak már tanúja voltam. Hogyan tudja úgy „levezényelni” a polgármester az üléseket, hogy ezek ne lehetetlenítsék el a testület munkáját?**

– Megmondom őszintén, nehezen. De úgy gondolom, mindenkinek lehetőséget kell adni arra, hogy elmondhassa a véleményét, akkor is, ha az a többiekével nem egyezik, s ha indulatos vitákat is vált ki. Éppen amiatt, mert nálunk nem alakultak ki a frakciók, s nem a pártok előre összehangolt véleményei alapján dönt a testület, több idő kell ahhoz, hogy egymást jobban meg tudjuk győzni. Nem úgy jön be egy testületi ülésre valaki most, hogy már eleve tudja, mi a frakciójának az álláspontja egy dologról, és ehhez neki igazodnia kell akkor is, ha esetleg egy másik véleménnyel jobban tudna azonosulni.

– **Vannak olyan képviselők, akik kiváló szónokok, nem fordulhat-e az elő, hogy ezáltal rákényszerítik elgondolásaikat a testületre?**

– A testület elé a kérdések nem előkészítetlenül és prompt kerülnek, bizottsági üléseken tárgyalják meg először azokat, ahol esetenként külső szakértők

véleményét is meghallgatják. A bizottságok az általuk megtárgyalt ügyeket terjesztik döntésre a képviselő-testület elé. Az erről szóló dokumentumokat a képviselők a testületi ülések előtt kézhez kapják, és kialakít-hatják róluk saját véleményüket.

– **Általában az emberek azt gondolják egy polgármesterről, hogy az az önkormányzatnak a „feje”, a testületi ülések alapján nekem úgy tűnik, hogy nem ő irányít, inkább koordináló szerepet tölt be.**

– Valóban, a polgármesternek az a feladata, hogy összhangba hozza a hivatal munkáját a képviselő-testület munkájával. A hivatalnak ő az irányítója, a testületben viszont elsősorban annak a szakembergárdának van döntő szava, amely a bizottságokat alkotja. A választási törvény szerint a polgármester nem lehet tagja egyetlen bizottságnak sem.

– **Ha a testület hozza a döntéseket, s e döntések előkészítését a bizottságok végzik, mennyiben tudja a polgármester befolyásolni a község ügyeit, hogyan tudja egyáltalán megvalósítani a választási programjában ígérteteket?**

– Azáltal, hogy a fő céloknak az elérése, a feladatok végrehajtása elsősorban a polgármestertől kiinduló gondolatoknak a megvalósítását jelentik.

– **Azaz abban, hogy milyen témák kerüljenek a képviselő-testület elé, legtöbbször a polgármester dönt?**

– Igen, az önkormányzati feladatok, akár a településfejlesztés, akár a környezetvédelem, a polgármestertől kiinduló, a hivatal munkájához csatlakozó feladatok, amelyeknek a részkioldozását a bizottságok végzik, s amelyeket a képviselő-testület döntésének megfelelően a polgármester hajt végre.

– **Idézzünk fel akkor most néhány olyan feladatot, amelyet ön a választási programjában fontosnak tartott, s nézzük meg, milyen mértékben sikerült azokat megvalósítani. A főbb célok között szerepelt többek között a csatornahálózat kiépítése. Hol tart most ez?**

– A jelenlegi szerződéssel lekötött feladataink 1996. év végéig szólnak, ezalatt 22,5 km csatorna fog elkészülni, de már megbízást adtunk ki a hátralévő szakaszok megtervezésére is, és a következő években állami céltámogatás igénybevételével a község egész területén ki fogjuk építeni a csatornahálózatot. Szakaszosan fogjuk mindezt megvalósítani, évenként csak annyit beruházva, amennyit számunkra a költségvetés megenged, természetesen számítva a lakosság anyagi áldozatvállalására is.

– **Lehet-e azt tudni, hogy 1997-ben, hol, mely utcákban folytatódik majd az építkezés?**

– Csak a terv elkészülte után lehet kijelölni azokat a területeket, amelyek fekvésű folytán, műszaki okok miatt vagy sürgősségi alapon kedvezményezettnek lesznek.

– **Mit sikerült az úthálózat fejlesztésében elérni?**

– Az úthálózat fejlesztésében teljesen egységes a testület: az utat ott érdemes megépíte-

ni, ahol a csatorna már készen van. Egyelőre itt is még csak a terveket készítettük. Első lépésben a papi földeken fogjuk a végleges útburkolatokat lerakni, hiszen ezen a részen már teljes a csatornahálózat, és a korábbi években a terület vízrendezési terve is elkészült.

– **A 10-es út tehermentesítése nyilván nem községi feladat, van-e információja mégis arra vonatkozóan, hogy meddig kell még elviselnünk a már szinte kaotikus állapotokat?**

– A főút Vörösvárt elkerülő szakaszának távlati tervei készen vannak. Az elképzelések szerint ez az út az angol temető utáni szakaszon ágazna el, s a falu északi oldalán, a régi római út nyomvonalán haladna tovább Piliscsaba és Szántó között Csév irányába, s Dorog és Esztergom között, Kenyérmezőnél érne véget. Ez egy olyan nagy beruházás, hogy úgy érzem, ebben az évezredben aligha fog megvalósulni. Ezért határozta el a képviselő-testület, hogy megpróbál valamit javítani a mostani tarthatatlan állapotokon a saját erejéből: sűríteni fogjuk az átkelőhelyeket, és ott, ahol lehetséges, jobban kiszélesítjük a buszmegállókat; parkolóhelyeket alakítunk ki, ugyanis az elmúlt években valóságos bevásárlóközpont jött létre az út mentén, nagyon sok üzlet nyílt, a tulajdonosok azonban nem mindig tudják biztosítani a parkolási lehetőséget. Nagyon megfontoltan kell cselekednünk, mert szűk a hely, és minden esetben csak a maradék kis zöld területnek a rovására lehet a közlekedést-jávitani. Megoldásként mutatkozik erre például néhány keskeny utcának az egyirányúsítása.

– **Körzeti rendőrkapitányság létrehozására történtek-e már kezdeményezések?**

– Igen, ha sikerül megteremteni az anyagi feltételeit, néhány éven belül a jelenlegi rendőrsorból rendőrkapitányság lesz. A Pest megyei rendőrkapitány támogatja a kapitányság létrehozását, ami nemcsak Vörösvárnak az igénye, hanem a környező községeké is. Ők remélhetőleg anyagilag is fognak támogatni minket ebben.

– **Mit tartana fontosnak az egészségügy terén?**

– Az ügyeleti rendszer továbbfejlesztését. Ezt csak úgy lehetne megoldani, hogy a teljes ügyeletet átvénné 24 órás szolgálatban a mentőállomás. Ennek természetesen szintén anyagi vonzata lenne, hiszen mentőseink jelenleg csak nappal teljesítenek szolgálatot.

– **Mindazok a dolgok, amikről eddig beszélünk, a városiasodást jelentik Vörösvár számára. Elképzelhető-e, hogy a község megpályázza a városi címet?**

– Nagy valószínűséggel igen. Pilisvörösvár regionális központ, szakorvosi rendelőintézzel, mentőállomással, középfokú oktatási intézményekkel, ha létrejön a rendőrkapitányság, az szintén regionális feladatokat lát majd el, és ami alapfeltétele a várossá nyilvánításnak, hogy a közművek kiépítettségében is igen jól állunk.

– **Mit jelentene Vörösvár számára a városi nyilvánítás?**

– Elsősorban rangot jelentene, amely remélhetőleg szellemi, kulturális és gazdasági fejlődésünk felgyorsulásához is vezetne.

– **Ön hogy látja, mennyit sikerült megvalósítani hivatali idejének kilenc hónapja alatt választási programjából?**

– Az elmúlt rövid idő arra volt elég, hogy megbizonyosodjak arról: az általam kitűzött célok helyesek. A programtól eddig semmi-ben nem kellett eltérnem, s azt hiszem, akkor leszek nagyon boldog ember, ha a választási ciklus végén elmondhatom, hogy a kitűzött célok nagy részét sikerült megvalósítanom.

– **Mit tart hivatali ideje eddigi legnagyobb eredményének?**

– A legnagyobb eredmény az, hogy ez a község szilárd anyagi bázison nyugszik, minden intézményünk jól működik, annak ellenére, hogy az anyagi feltételek egyre romlanak.

– **Egyesek szerint a mostani önkormányzatnak az a legnagyobb erénye, hogy nem vett fel hitelt, mint az előző.**

– Merem remélni, hogy nem is fogunk felvenni, és hogy a döntéseinket továbbra is mértéktartóan tudjuk meghozni. Ha valami mellett döntünk, azt meg is fogjuk valósítani, de ha úgy ítéljük meg, hogy az erőnket meghaladja, bárhogyan is sajnáljuk, el fogjuk vetni.

– **Hogyan ítéli meg a hivatal munkáját?**

– A hivatal az elmúlt kilenc hónapban megpróbált úgy tevékenykedni, hogy mindenki érezze, a hivatal van a községért, és nem a község a hivatalért. Az itt dolgozó munkatársak megítésem szerint mind alkalmasak arra, hogy munkájukat magas színvonalon ellássák.

– **Hadd tegyek fel végezetül egy személyes kérdést: ön nemcsak polgármester, hanem feleség és édesanya is, hogyan éli meg a családjá, hogy jelenleg ön Vörösvár egyik legelfoglaltabb polgára, akinek nem kis felelősség nyugszik a vállán?**

– Azt, hogy indultam a választáson, csak azért mertem vállalni, mert tudtam, hogy a családom maximális mértékben partner lesz ebben. Én igyekszem őket bevonnai a programjaimba is, hogy minél több időt tölthessünk együtt, s a fiam ne érezze úgy, hogy neki csak estére van édesanyja.

F. A.

Grószné Krupp Erzsébet

1948-ban született Pilisvörösváron. Apai nagyapja kőművesmester volt. Édesapja Krupp Béla építésztechnikus. 1967-ben érettségizett az esztergomi Dobó Katalin Gimnáziumban, majd 1971-ben a családi hagyományokat folytatva az Ybl Miklós Műszaki Főiskolán szerzett diplomát. Első munkahelyén kivitelezői gyakorlatot szerzett, 1977-től a Tégla- és Cserépipari Tröszt fejlesztőmérnökeként dolgozott. 1990-től a téglaiipari vállalatok privatizációját előkészítő vagyoneértékeléssel foglalkozott, és főállása megtartásával a Pilisvörösvári Gáztársulat II. elnöke volt. Férje, Grósz Béla vállalkozó, egy 11 éves fiúgyermekük van.

KÖRKÉP TANÉV- KEZDÉS UTÁN

Templom téri Általános Iskola

– **Hogyan kezdődött a tanév?**

Komár Ottóné igazgatóhelyettes:

– Az idén 88 első osztályos gyereket iskoláztunk be, ebből 14 olyat, aki iskolaéretlen.

– **Miért nem maradhattak ők még egy évig az óvodában?**

– Mert az idén egy olyan rendeletet hoztak, hogy azokat a gyerekeket, akik a hetedik életévüket betöltötték, mindenképpen be kell iskoláztatni.

– **Hogyan lehet őket felzárkóztatni a többiekhez?**

– Részükre iskolaotthonos oktatást vezettünk be. A szakemberek is úgy vélekedtek, hogy ez az a módszer, amelynek a segítségével a gyenge képességű gyerekeket fejleszteni és felzárkóztatni lehet. Ez egy rangos pedagógiai kihívás.

– **Úgy tudom, az idén indult egy újabb gyógypedagógiai csoport is.**

– Igen, szükség volt a csoportbontásra, mert a gyógypedagógiai tagozatra járók létszámnövekedése ezt igényelte.

– **Teljes-e a tanári kar?**

Koós Ferenc igazgatóhelyettes:

– Igen, sikerült felvennünk minden eltávozott kolléga helyére szakos tanárt. A német nemzetiségi nyelvoktatáshoz az idén először tudtuk biztosítani a szükséges szaktanárokat és a csoportbontást a harmadik évfolyamtól. Az idegen nyelvként bevezetett angol nyelv oktatásában egy szaktanárra még szükségünk van.

– **Mennyi az iskola tanulólétszáma?**

– 658 tanulónk van, ebből 53 tanuló a gyógypedagógiai tagozatra jár. A gyógypedagógusok száma teljes, öt szaktanár tanít a tagozaton, illetve végzi a logopédiai oktatást.

– **Milyen újdonságok jellemzik a tanévet?**

– A szülők kérésére az idén is indítottunk egy informatika és egy testnevelés tagozatos első osztályt az alapító okiratunknak megfelelően. Az informatikát bontottuk a némettel, amíg az osztály egyik fele németórán van, a másik fele a számítástechnika teremben.

– **Hány órában tanulnak a gyerekek a tagozatos osztályokban informatikát?**

– Heti három órában.

– **Megvannak ehhez a technikai feltételek?**

– Pillanatnyilag igen, de ha jövőre is igényelni fogják a szülők első osztályban az informatika tagozatot, akkor ennek anyagi vonzata lesz, mert a számítástechnika terem kapacitása jelenleg maximálisan kihasznál.

– **A tagozatos osztályokban hány testnevelésóra van?**

– Heti három óra van délelőttönként, és ehhez még kapcsolódik két óra délutáni sportfoglalkozás.

– **Úszásoktatást szervez-e az iskola?**

– Negyedéves váltással hetente hat osztályt viszünk úszni. Az iskola biztosítja az úszóoktatót és a belépőt, az útiköltséget a szülőknek kell állniuk. Az iskola minden egyes tanulója részese így úszásoktatásban. A tornacsarnok az iskola 30 tanulócsoportjának óratervében előírt testnevelési óraszükségletét nem tudná kielégíteni. Ezért is választottuk ezt a megoldást – a tanulók és a szülők melegezésére.

Német Nemzetiségi Általános Iskola

– **Hogyan indult a tanév, milyen nehézségeik vannak?**

Neubrandt István igazgató:

– Az 1995/96-os tanévet elég nehezen kezdtük, két tanárnőnk gyermeket vár, egyikőjük a tanévkezdés előtt egy héttel jelentette csak be, hogy nem tudja elkezdni az évet. A német szakos kollégánőt helyettesítettük két óraadó egyetemistával, és szerencsére szeptember végére matematika szakos tanárt is sikerült találnunk. Komoly nehézséget jelent viszont, hogy az önkormányzat tavaly a harmadik első osztályunk beindítására anyagi támogatást nem nyújtott, ráadásul az igazgatóhelyettesek pótlékját is elvonták. Sérelnem az, hogy az iskolának a költségvetési támogatása az idén messze nem éri el az általam megfelelőnek tartott mértéket.

– **Mennyi az iskola létszáma?**

– 436 gyerek jár hozzánk.

– **Az idén a két hatodik osztály a gimnáziumban nyert elhelyezést. Mi ennek az oka?**

– Az hogy 18 tanulócsoporthoz csak 17 tanterem jut, ráadásul az egyik ezek közül kémiai-fizikai előadóterem, rögzített padokkal, ahol más órát nem szerencsés megtartani. A tanteremhiánynak köszönhető az is, hogy nincs az iskolában könyvtár és számítástechnika terem.

– **Szakköri keretben sem lehet megoldani a számítástechnikai ismeretek oktatását?**

– Ezt csak úgy tartom megoldhatónak, ha a gimnázium beleegyezik abba, hogy a géptermét használhassuk, nekünk még számítógépeink sincsenek.

– **És mi a helyzet az angoloktatással?**

– A nyelvórákra fordítható keretet gyakorlatilag a németoktatás viszi el. Úgy gondolom, nem érdemes a németórák számát heti ötről háromra csökkenteni, és két órában angolt tanítani, mert akkor se a németet, se az angolt nem sajátítanak el rendszeren a gyerekek. Aki igényli mégis az angoloktatást, az jelentkezhet most induló 60 órás kurzusunkra, ez heti kétszer két órát jelent, délutánonként.

– **Ezért fizetni kell?**

– Igen, óránként száz forintot, ami nem sok, hiszen a fővárosban 200-250 forintot is elkérnek egy kiscsoportos nyelvóráért.

– **Végül egy személyes kérdés: igaz-e hogy decemberben fél évre Amerikába távozik?**

– Ez még koránt sem biztos, elnyertem ugyan a washingtoni egyetemen egy ösztöndíjat, amely kifejezetten kelet-európai tanárok továbbképzését szolgálja – s amiből nemcsak én, hanem egészen biztosan az iskola is profitálna –, az ezen való részvételt azonban igen komoly nyelvvizsgához kötötték. Ha ezt sikerül letennem, még át kell gondolnom azt is, hogyan tudnám itt hagyni a családomat ilyen hosszú időre.

Német Nemzetiségi Gimnázium és Külkereskedelmi Szakközépiskola

– **Sikerült-e biztosítani az alapvető feltételeket a tanévkezdéshez?**

Oláh Imre igazgató:

– Igen, annak ellenére, hogy augusztus közepén még hiányzott egy német szakos pedagógus a tanári gárdából, ami komoly gondot jelenthetett volna, hiszen nálunk a németoktatás kiemelten fontos szerepet játszik. Ez a probléma szerencsére megoldódott, sikerült egy óraadó tanárt felvennünk, aki történelmet tanít német nyelven. Ami a tanévkezdés utáni időszakot jelenti, részben örömmel tekinthetünk elébe, részben kicsit félve is. Folytatódik ugyanis a Bildungszentrum építése, a harmadik szakasszal. Arra az épületrészre fognak négy tantermet ráépíteni most, amelyben a konyha, az ebédlő és a könyvtár működik. Idestova már negyedik éve élünk együtt az építkezéssel. Remélem, hogy az idén nem fogja ez jelentős mértékben akadályozni az oktatást, mivel a tanteremtől viszonylag távol folynak majd a munkálatok.

– **Vannak-e változások az oktatást illetően?**

– Újdonságként említem, hogy az idén lépett be a harmadik évfolyamon a külkereskedelmi ismeretek oktatása.

– **Németül?**

– Részben németül, ugyanis erősen differenciálunk: van két olyan csoportunk, ahol németül oktatjuk a tantárgyat, így abból német nyelven tesznek majd érettségi vizsgát a tanulók, a harmadik csoportban pedig magyarul folyik az oktatás. Újdonságként említhetem még azt is, hogy a német nyelven történő történelemoktatás órakeretét bővítettük egy magyar nyelvű tanítási órával, az eddigi heti két órát ugyanis kevésnek tartottuk ahhoz, hogy a tanulók alaposan felkészülhessenek az érettségire, illetve az egyetemi, főiskolai magyar nyelvű felvételikre. Örömmel mondhatom, hogy az angol nyelv oktatásában is előbbre léptünk: a heti három óra mellett két fakultatív órát is tartunk, ami gyakorlatilag a nyelvvizsgára való felkészítést segíti majd. Legalább a középfokú nyelvvizsga elérését célozzuk meg a fakultatív csoportoknál.

– **Hány diák nyert felvételt az idén az intézménybe?**

– 39 első osztályosunk van.

– **Mennyi a teljes létszám?**

– Az egész iskola létszáma 209 fő. Talán ez kevésnek tűnik, de megjegyezném azt, hogy a nulladik évfolyam engedélyezése, majd megszüntetése miatt az a furcsa helyzet állt elő, hogy ebben a tanévben nincsenek negyedikesek. Jelenleg két első, négy második és három harmadik osztályunk van.

– **Jövőre a tervek szerint az iskola hatosztályos gimnáziummá alakul át. Hol tart ennek az előkészítése?**

– Már régóta foglalkoztat minket az a gondolat, hogy pedagógiai elképzeléseinket egy új oktatási koncepcióban, a hatosztályos gimnázium keretében valósítsuk meg. Szándékainkat megerősítette az a felmérés, amelyet 1995 májusában végeztünk, s amiből az derült ki, hogy a szülők is támogatnák a hatosztályos gimnázium létrejöttét. Mivel a hatályos előírások szerint egy oktatási intézmény koncepcióváltása kizárólagosan az iskolafenntartó hatáskörébe tartozik, a végső döntést a vörösvári önkormányzat fogja majd meghozni. Az iskola vezetése várhatóan októberben terjeszti a képviselőtestület elé a koncepcióváltásra vonatkozó kérelmét.

Mutnyánszky Ádám Szakképző Iskola

– **Milyen volt a tanévkezdés?**

Hargita Péter igazgató:

– Különböző nehézség nélkül meg tudtuk kezdeni az oktatást. A tantestületünk egy kivétellel teljes: testnevelés szakos kollégánknak elment gyesre, várhatóan sikerül azonban betöltenünk az ő helyét is.

– **Miben különbözik leginkább az iskola oktató-nevelő munkája a többi oktatási intézményhez képest?**

– Abban, hogy nálunk szakképzés folyik: két területen kell gondoskodnunk tanulóinkról, az egyik az elméleti képzés, ami az intézmény falain belül folyik, a másik a gyakorlati oktatás, aminek a megszervezése jóval nehezebb. (A gyakorlati oktatás 30%-át tudjuk intézményen belül megoldani.) A törvény azt írta elő, hogy ebben az évben már csak a kereskedelmi és ipari kamarák jóváhagyásával lehet szerződést kötni a tanulóknak a munkahelyekkel. Szerencsére a kamarák lassú szerveződése következtében az idén ez

még nem valósulhatott meg. Az iskola továbbra is vállalja, hogy minden tanulója számára biztosítja a munkahelyet. Mi megytünk el vállalkozókhoz, vállalatokhoz, hogy meg tudjuk szervezni számukra a gyakorlati képzést.

– **Miért kellett az idén pótfelvételt hirdetni?**

– Minden évben hirdetünk, azt tapasztalván, hogy még szeptember közepén is akadnak jelentkezők. Egy-két hét lemaradást még könnyen lehet pótolni.

– **Hány tanulója van jelenleg?**

– 405. Ebből 162 az elsősök száma.

– **Vannak-e olyan szakmák, amelyeknek a képzését érdeklődés hiányában nehéz volt beindítani vagy egyáltalán nem is sikerült?**

– Tizenkét szakma oktatására vállalkoztunk az alapító okiratban, de csak tizenegyet oktatunk, padlóburkolónak (parkettásnak) ugyanis már második éve nem jelentkezett senki. Nagyon hullámzó a beiskolázási létszám, nagy az érdeklődés például az autószerelő szakma iránt, szinte minden évben 30-32 fős osztályokat indítunk; felfutóban van az épület- és bútorasztalos szakma, itt is telített a létszám; ebben a tanévben kevesebben jelentkeztek viszont kőművesnek és szobafestőnek.

– **Fogják-e bővíteni az oktatott szakmák körét?**

– Igen, megpróbáljuk a kőszobrász és a kőfaragó szakmák képzését beindítani, amire igen nagy igény mutatkozik, továbbá megkaptuk már az engedélyt a csőhálózat- és berendezésszerelő (víz- és gázszerelő) szakma oktatására is. A következő tanévre ezt is meghirdetjük. A lányok számára pedig szeretnénk beindítani a gazdaasszonyképzést.

Cziffra György Zeneiskola és Művészeti Iskola

– **Mit fejez ki a névváltozás?**

Hoós Sándor igazgató:

– Azt, hogy intézményünkben szeptember óta a zeneoktatáson kívül képzőművészeti tárgyakat is oktatunk.

– **Honnan jött a művészeti iskola ötlete?**

– Nekem már a pályázatomban is benne volt, hogy ennek az iskolának nemcsak a zenével kell foglalkoznia, hanem a művészetek egyéb ágaival is: képzőművészettel, táncsal, azon belül is első sorban a klasszikus balettel. A képzőművészeti oktatás feltételei mostanra teremtdtek meg, nagyon remélem, hogy jövő szeptembertől a balettoktatást is sikerül beindítanunk, annál is inkább mert Vörös-

váron több kezdeményezés volt már erre. Ehhez olyan szakember kell, aki a gyerekeket sikerélményhez tudja juttatni. Azt hiszem, mindennek ez az alapja...

– **A képzőművészeti oktatáshoz ezek szerint megtalálták a megfelelő szakembert?**

– Igen, Veres Andor vörösvári származású festőművész személyében, aki nemrég végzett a Képzőművészeti Főiskolán.

– **Hányan vesznek részt jelenleg ebben az oktatásban?**

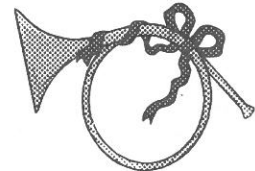
– Két csoportban összesen húsz tanulónk van. Főleg festéssel és grafikával foglalkoznak, de én szeretném, ha művészettörténetet is tanulnának.

– **Milyen hangszerek közül választhatnak a gyerekek a zeneiskolában?**

– Hegedűn, csellón, gitáron, zongorán, ütős hangszereken és a legkülönfélébb fúvós hangszereken tanulhatnak nálunk.

– **Van-e ehhez elegendő tanterem?**

– Összesen négy tantermünk van. Ezek közül az egyikben csoportos oktatás folyik, a többi hangszerintésként alkalmas, hangszigetelt terem. Nem tudom, hogy annak idején, amikor ezt az épületet átadták, milyen megfontolás alapján képzelték azt el, hogy ebben a néhány teremben el fogunk férni. Így aztán kénytelenek vagyunk a rendezvényteremhez kapcsolódó öltözőket is igénybe venni hangszeroktatásra, illetve a gimnáziummal közösen használni helyiségeket, ami természetesen állandó konfliktusforrást jelent. Reményünk van arra, hogy ez a tarthatatlan állapot megszűnik, ugyanis ígéretet kaptam a polgármester asszonytól, hogy a zeneiskola régi épületét felújítják a számunkra.

– **Hány tanulója van ebben a tanévben az iskolának?**

– Körülbelül háromszáz, amihez még hozzáadódik a pilisborosjenői kihelyezett tagozatunkon tanuló harminc gyerek is.

– **Miért volt szükség erre a tagozatra, és mit jelent ez anyagilag Vörösvárnak?**

– Borosjenőn már régóta szeretnék volna a zeneoktatást beindítani. A minisztérium azonban nem engedélyezte új iskola létesítését, ezért fordultunk hozzánk a borosjenőiek azzal a kérelemmel, hogy a mi intézményi keretünkben oldhassák meg a hangszeres képzést. A vörösvári önkormányzat hozzájárult ehhez, annál is inkább, mivel a kihelyezett tagozat fenntartása teljes egészében a borosjenőiek pénztárcáját terheli. Ennek ellenére én szeretném, ha néhány éven belül önállódnának ők is.

– **Folytatódik-e idén is a zeneiskola hangversenysorozata?**

– Igen, sőt az idén jeles magyar előadóművészek mellett Japánból is várunk vendéget. Hangversenyeinkkel szeretnénk a jövőben is jelentős szerepet játszani Vörösvár kulturális életében.

F. A.

Deutschsprachige Fortbildung in der Deutschen Nationalitätenschule Werischwar

Nach einer von beiden Seiten getroffenen gründlichen Organisation hat in der Zeit vom 15. bis 28. Juni 1995 das zweite Intensiv-Sprachseminar für Lehrer/innen und Kindergärtnerinnen in Werischwar, mit Hilfe pensionierter Lehrer aus Deutschland, stattgefunden.

Gefördert von der „Donauschwäbischen Kulturstiftung Baden-Württemberg in Stuttgart“ haben die Sprachlehrer mit Kindergärtnerinnen, Lehrern und Lehrerinnen eine berufsbezogene intensive Sprachfortbildung durchgeführt. Die gemeinsam erlernten deutschen Lieder – einstudiert von den Sprachlehrern Georg Potz und Arno Bürkert – haben sowohl zur Sprachfortbildung als auch zur Lockerung des Unterrichtes beigetragen.

Für die auf hohem Niveau durchgeführte Spracharbeit gebührt Frau Ruth Gebhardt, den Herren Josef Zielbauer, Georg Potz, Arno Bürkert und dem Projektleiter Josef Schneider, unser Dank.

Allgemein ist es bekannt, daß die größte Sorge der deutschen Nationalität, in unserer Region, das Verschwinden der deutschen Sprache in der Familie bereitet. Es zählt zu einer unserer wichtigsten Aufgaben die deutsche Sprache auf einem hohen Standard zu unterrichten und so beizutragen, sie wieder im Familienkreis auch zu verwenden.

Bei der Wahl der Methode wurden von den Sprachlehrern die altersgemäßen Eigenheiten der zu unterrichtenden Kinder im Auge behalten.

Eines der wichtigsten Aufgaben des Sprachseminars war die Bereitschaft zur Kommunikation in deutscher Sprache zu entwickeln. So haben die Kindergärtnerinnen zahlreiche Singspiele, Sprüche und Spiele gelernt. Die Lehrerinnen und Lehrer hatten auch die Gelegenheit sich neue Methoden zum Wiedererlernen der Sprache anzueignen. Bei den intensiven Sprachübungen waren die Sprachlehrer stets bestrebt auf unsere korrekte Aussprache zu achten und auch darauf, daß die Hörer unsomehr miteinander konversieren.

Der Abschluß des Seminars fand in einer vertrauten Atmosphäre statt. Zu unseren Gästen zählten Frau Bürgermeisterin

Groß, Herr Bootschachtsrat und Kulturattache Reiff mit Mitarbeiter von der deutschen Botschaft in Budapest, Herr Oláh Imre Direktor des Nationalitäten-Gymnasiums Werischwar, Frau Majnek Leiterin des Gradus Vereins, Herr Michael Fogarasy-Fetter Buchautor, Frau Giritz Leiterin des Kindergartens II, und Frau Pörtl Direktorin des Kulturhauses.

Die stimmungsvollen Vorträge der 4 Sprachgruppen und das gemeinsame Singen der erlernten Lieder bildeten einen würdigen Abschluß des Sprachseminars.

Traurig stimmte mich aber jene Meinung, welche (den bequemeren Weg wählend) auf die historische Möglichkeit verzichtet, daß die deutsche Sprache wieder zur Muttersprache des hierlebenden Deutschtums wird. Zum Erreichen unserer Ziele werden wir sowohl vom Inland als auch aus dem Ausland unterstützt. Zum Handeln sind wir, die hier leben, aufgerufen. Entweder wir handeln jetzt oder nach 10 bis 20 Jahren künden nur noch einige deutsche Familiennamen, ein bis zwei deutsche Aufschriften und Grabschriften, daß einst hier Deutsche lebten.

Herr Josef Schneider und Frau Ruth Gebhardt haben den Seminarteilnehmern, Ihren Schulen und Kindergärten Bücher und didaktische Hilfsmitteln geschenkt.

Im Namen aller Seminarteilnehmer denke ich der Donauschwäbischen Kulturstiftung Stuttgart für die materielle Unterstützung, Herrn Josef Schneider für die unermüdete Organisationsarbeit. Den Seminarteilnehmern gebührt für ihre Opferbereitschaft (sie haben einen Teil ihrer Ferien geopfert), ihren Familien für das Verständnis und all jenen die dazu beigetragen haben, daß unser Sprachseminar erfolgreich verlief, Anerkennung.

Neubrandt István

Gedanken an die deutsche Minderheiten- Selbstverwaltung

In Werischwar lebte einst ein alter Schuster. Seine Frau ist schon früher gestorben, so mußte der Alte seine sieben Kinder allein erziehen.

Der Schuster war ein sehr frommer Mann, so ging er mit den Kindern jeden Feiertag in die Kirche. Eines Tages fühlte der Alte, daß er bald sterben wird. Er rief seine Kinder zu sich und sagte ihnen:

– Meine lieben Kinder, mein letzter Tag ist angekommen, darum will ich nicht sammeln, denn das Leben war zu hart und teuer. Nur einen einzigen Schatz konnte ich für euch bewahren, und zwar die Muttersprache. Die Muttersprache soll euer größter Schatz sein und bleiben für das ganze Leben. Bewahrt, übt, pflegt stets eure Muttersprache.

Mit diesen Worten ist der alte Schuster gestorben.

Die Muttersprache gehört zu den Grundwerten jener Nationalität. Ob und in welchem Maße sie erhalten bleibt, ob und wie sie gepflegt wird, ob und welche Voraussetzungen, Möglichkeiten dafür vorhanden sind und geboten werden, ob die Minderheit selbst den Wunsch, den Willen, die Energie innehat, die Muttersprache zu bewahren und an die nachkommenden Generationen weiterzugeben, das sind Fragen, Faktoren, die jede Nationalität in ihren Substanz treffen. Die Nationalitäten leben unbedingt in ihrer Sprache, in ihrer Muttersprache. Mit dem Erlöschen der Muttersprache verwelken auch die entwurzelten kulturellen Blüten.

Die Pflege der Muttersprache hat in der Tätigkeit des Heimatvereins, des Gesangchors, der Musikkapelle, des Trachtenvereins, der Mitglieder des Gradusvereins, der Kindergärtnerinnen und des Deutschlehrers unbedingte Priorität.

Die Mehrheit der ungarndeutschen Bevölkerung hat in den zurückliegenden 6 Jahren die fundamentale Bedeutung der Muttersprache erkannt. Aber die Werischwarer sollten die wichtige Bedeutung der Muttersprache nicht nur erkennen, sondern mit voller Kraft und Willen sie intensiv erlernen und ihren Kindern und Enkelkindern weitergeben. Wenn wir alle wollen, wenn wir alle mithelfen, muß eine positive Veränderung kommen. Dr Karl Manherz hat uns schon am 31. Juli 1989 aufmerksam gemacht: „Werischwarer, bleibt Werischwarer!“

Wir müssen stark wollen, denn ohne dieses Wollen gibt es keine Macht, die uns – was uns als Volksgruppe betrifft – retten konnte. Wenn viele Hunderte, viele Tausende sagen: Wir wollen Deutsche bleiben, wir wollen in Ungarn Deutsche bleiben, nur dann können wir hoffen, daß Werischwar wieder eine zweisprachige Gemeinde wird. Wenn unser Mutterland weiterhin helfen wird, wird unser Schiff eine Weile noch über dem Wasser bleiben, aber wenn nicht... und wenn wir unsere Muttersprache und Identität nicht zurückgewinnen werden... wird uns niemand helfen können, und unser Schiff wird ersinken. Alles ist von uns Werischwarer abhängig. Gott soll uns dazu Kraft und Willen geben!

Und nun einige Worten noch von der Minderheiten-Selbstverwaltung. Das Gesetz Nr. LXXVII. habe ich mit Interesse durchgelesen. Das Gesetz spricht über die Rechte der nationalen und ethnischen Minderheiten. Über das ganze Gesetz möchte ich natürlich nicht meine Meinung zum Ausdruck bringen, nur einige Ge-

danken will ich dazufügen. Namentlich diejenigen Punkte möchte ich bekanntmachen, die für uns Werischwarer wichtig sind.

Womit soll sich die Minderheiten-Selbstverwaltung beschäftigen?

1. Nach dem Gesetz Nr. LXXVII. sollte sich die Minderheiten-Selbstverwaltung mit der Interessenvertretung bezüglich der individuellen und kollektiven Rechte der in Werischwar lebenden ungarndeutschen Minderheit beschäftigen.
2. Hilfe in den speziellen, unsere Volksgruppe betreffenden Entschädigungsfragen.
3. Freie, direkte Kontakte mit den deutschsprachigen Ländern und mit den dortigen offiziellen und zivilen Organisationen versichern.
4. Jede Minderheitengemeinschaft und jede zu einer Minderheit gehörende Person soll das Recht haben auf die Ungestörtheit des Lebens in der Heimat und des Kontaktes zur Heimat.
5. In der Frage der Zugehörigkeit zu einer Minderheitengruppe kann niemand zu einer Erklärung verpflichtet werden.
6. Direkt für Werischwarer soll wichtig sein: Pflege der Muttersprache. Für diejenigen Werischwarer, die ihre Muttersprache verstärken wollen, sollen kostenlose Abendlehrgänge veranstaltet werden.
7. Förderung des deutschsprachigen Unterrichts in allen Weischwarer Kindergärten, Grund-, Mittel- und Fachschulen. Weiterentwicklung des zweisprachigen Unterrichtswesens.
8. Sicherung der Wirkungsbedingungen für Kulturgruppen (Trachtenverein, Gesangschor, Musikkapelle, Heimatverein, Gradusverein usw.)
9. Deutschsprachige Messe in der Pfarrkirche und in der Waldkapelle.
10. Wenn neue Angestellte im Gemeindehaus aufgenommen werden, sollen die deutschsprachigen Kandidaten bevorzugt werden.
11. Die Minderheiten-Selbstverwaltung soll alles tun, daß die Assimilation eingestellt wird und daß Werischwar wieder eine zweisprachige Gemeinde wird.
12. Alle Mitglieder der Minderheiten-Selbstverwaltung sollen für die Entwicklung der Gemeinde arbeiten.

Ich wünsche der Minderheiten-Selbstverwaltung erfolgreiche Arbeit und wir erklären uns bereit, diese mit ganzer Kraft zu unterstützen, soweit sie dem Wohle und dem Fortbestand unserer Volksgruppe dient.

Michael Fogarasy-Fetter

Das Buch ist eine Aufforderung

„Disser Marckkt Vörösvár liegt in einen schönen ebenen Velt, zwischen Gebürg und Wältern und gegen mitternacht, von Ofen zwey große Meil weg entlegen, ...“

In den Regalen meines Arbeitszimmers stehen Bücher, die mir zu jeder Zeit behilflich waren den bestmöglichen Weg aus den verwirrten persönlichen Beziehungen und Situationen zu finden. Es ist kein Zweifel, es gibt Bücher, die mir wenig zu sagen haben. Die anderen, die mir viel Freude bereiten, schlage ich öfter auf, ihre geistige Nähe zur ewig gültigen Wahrheit der erschaffenen Welt, bestätigt, das nichts wichtiger ist, als an die Schrift zu glauben, die aus der Feder eines authentischen Chronisten stammt, da nur sie das Recht hat, dem Leser etwas wichtiges zu sagen.

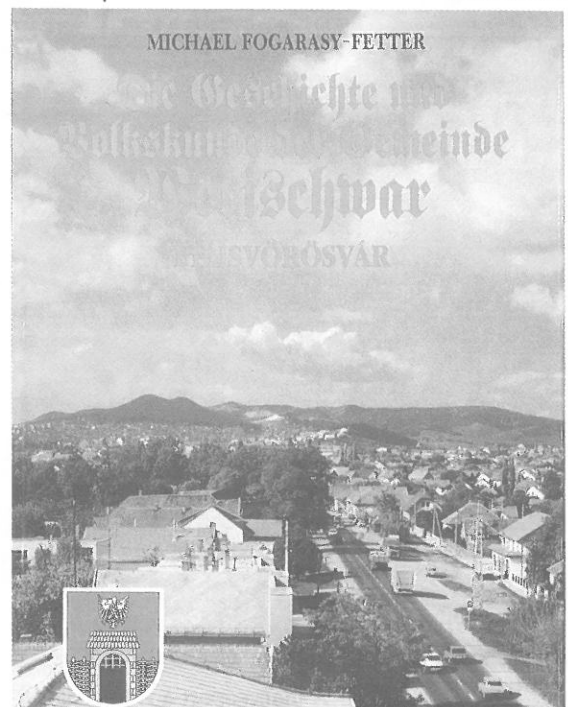
Unaussprechlich war meine Freude ein schon seit langer Zeit erwartetes Buch in mein Regal stellen zu dürfen. Es ist das Buch von Herrn Michael Fogarasy-Fetter: „Die Geschichte und Volkskunde der Gemeinde Werischwar/Pilisvörösvár“. In den Jahrzehnten vor dem zweiten Weltkrieg, sogar im 19. Jahrhundert sind Werke über die Gegend, die umherliegenden Dörfer geschrieben worden, aber der Verfasser hat in diesem gut gelungenen und schönen Buch mit ausgezeichneten Sachkenntnissen auch über den historischen Weg der ersten Ansiedler geschrieben, zu jener Zeit, als Christian Fötter, der Urahn des Verfassers vor 300 Jahren den Spaten in den Boden stach „... daß er für seine Familie das tägliche Brot mit Gottes Hilfe erschaffen kann.“ Mir war das Glück gegeben, den Entstehungsprozeß des Buches mit Aufmerksamkeit verfolgen zu dürfen. Herr Fogarasy-Fetter hat mir manchmal über seine Arbeit erzählt, so konnte ich schon vor Erscheinen des Buches Einzelheiten über den Inhalt, z.B. den Begriff „manumissio“ usw.

Der Aufbau des Buches zeigt in chronologischer und sachlicher Sicht eine logische Reihenfolge auf und wird in allen Belangen den Wissenschaftlichen Aussprüchen gerecht, daher wird es auch nur für den sprachlich und historisch geübten Leser verständlich sein. All das schmälert nicht dem Wert des Buches!

Die Emotionen und Enthusiasmus, mit denen M. F.-Fetter dieses Buch geschrieben hat, können für die jüngere Generation ein Vorbild sein, noch vielmehr: das Buch könnte die verlorengegangenen Werte der Ahnen den jungen Menschen wieder zurückgeben. Letztendlich wird mit der Fähigkeit der Vermittlung von Werten auch die Frage nach dem Bestand und der Identität einer Volksgruppe gestellt. In diesem Sinne ist das Buch nicht nur Geschichtsbuch sondern auch eine Aufforderung.

Die Deutschlehrer am Nationalitätengymnasium in Pilisvörösvár werden die Möglichkeit finden, das Buch im Nationalitätenkundenunterricht verwenden zu können, natürlich unter solchen Umständen, wo die Mitarbeit mit den Schülern innen fachlich vorbereitet wird. Das sollte keine unlösbare Aufgabe sein, denn die wissenschaftliche Darstellung wird durch historische Fotografien, Karten, Namenlisten, etc. ergänzt.

Oláh Imre

„Amerikából jöttünk...”

Interjú Wenczl Józseffel, a Pilisvörösvári Német Nemzetiségi Táncegyüttes vezetőjével

– Nemrégiben érkeztek vissza az Amerikai Egyesült Államokból, ahol nem először jártatok...

– Két évvel ezelőtt kaptuk az első meghívást Amerikába, ami nagy meglepetés és nagy megtiszteltetés volt a számunkra, hiszen magyarországi német együttes még sohasem kapott (és azóta sem kapott) onnan meghívást. Őszintén szólva nem sokat vártak akkor tőlünk, ismeretlen közép-európai együttestől, de mi kitettünk magunkért, és nagy sikert arattunk. Vendéglátóinknak rendkívül tetszett a műsorunk, amelyet az elmúlt 15-20 év koreográfiáiból állítottam össze különböző magyarországi német tájegységek táncaiból, s ami ezért változatos és színes volt. Már akkor több helyről kaptunk ajánlatot, annyira meglepett mindenkit együttesünk tánctudása, mi meg azon lepődtünk meg, hogy milyen sok helyütt élnek Amerika és Kanada szerte Magyarországról kivándorolt németek.

– Honnan érkezett végül is a konkrét meghívás?

– Ennek története van: Sopronban részt vettünk egy fesztiválon, amin képviseltette magát Stuttgartból a dunai svábok egyesülete, amely az egész világon próbálja összefogni a sváb kultúrát. Felfigyeltek ránk, s megkérdezték, hajlandóak lennénk-e elmenni egy három hetes Cleveland–Detroit–Chicago turnéra, és ezt mi örömmel elvállaltuk.

– Ki fedezte a költségeket?

– Az ellátást és az ottani utaztatást a vendéglátóink fedezték, a repülőjegyet viszont nekünk kellett megvennünk. Szerencsénk volt, mert éppen kaptunk egy nagyobb összegű támogatást, a többi pénzt (fejenként kb. 30 000 forintot) a gyerekek adták össze.

– Ezúttal merre jártatok?

– Chicago-ban és Milwaukee-ban, ahol sok magyar is él. Érdekességként említem meg, hogy ők is inkább a sváb egyesülethez ragaszkodnak, és az ottani sváb együttesek táncolnak magyar táncokat is.

– A Vörösvári Napok alkalmából vendégszerepelt nálunk nemrégiben a chicagói német táncegyüttes...

– Éppen Európában turnéztak, s meghívtuk őket Vörösvárra is, hogy ne legyen egyoldalú a kapcsolatunk.

– Szeptember 17-én, a Németek Világtalálkozója itteni rendezvényén is láthatunk több tengerentúli együttest. Ők honnan érkeztek?

– Detroitból és Clevelandból. Rajtuk kívül láthatunk még egy Németországból, Iserlohnból érkezett együttest, a hazaiak közül pedig az alsógallai, a szekszárdi és a piliscsabai német tánccsoportot. Természetesen a vörösváriak is kivették részüket a műsorból, nemcsak mi léptünk fel, hanem a Pilisvörösvári Hagyományörző Együttes és Peller Anna is, aki német népdalokat énekelt.

– Melyik együttes tetszett neked a legjobban?

– A meghívott együttesek közül nekem a legnagyobb meglepetést az alsógallaiak okozták, egy nagyon jól összekovácsolódott csapat, akiket nem ismertem eddig.

– Te hogyan értékeled a rendezvényt? Sikeres volt?

– Én egy kicsit pesszimista voltam a rendezvényt illetően, tulajdonképpen egy-két hónappal ezelőtt dőlt csak el, hogy a fesztivál meg lesz tartva, és ez egy kicsit rá is nyomta bélyegét az egészre. A sváb kultúra országos szintű irányítói eléggé szemben állnak egymással, s ez a viszálykodás, ez a megosztottság nagyon nem használt nekünk. Mi már öt évvel ezelőtt szerettük volna megrendezni ezt a világtalálkozót Budapest, Hajós és Vörösvár helyszíneivel. Sajnos ezt akkor a felső vezetők megfúrták, s csak most lett megtartva, kevesebb helyszínen és rövidebb idő alatt. A pesti rendezvény szerintem nem is sikerült igazán jól; a németek, az osztrákok, az amerikaiak és a kanadaiak is mind

azt mondták, hogy a vörösvári jobban meg volt szervezve, mint a pesti.

– Kik voltak a szervezők?

– A Heimatvereinnel és a vörösvári együttesekkel közösen rendeztük meg a találkozót, és alaposan kivettük a részünket a felszolgálásból is, hiszen ennyi vendéget ellátni nem volt kis munka.

– Szó, ami szó, vörösváriakat tényleg csak a színpadon vagy tálcával a kézben lehetett látni, a nézők között alig.

– A vörösváriaknak eleve nem is hirdettük meg a találkozót, mert tudtuk, hogy így is dugig tele lesz a sátor, s nem szerettük volna, ha a messziről jött vendégeknek nem jutott volna ülőhely.

– Hol léptek fel legközelebb külföldön?

– Három meghívásunk is van Németországból. Legközelebb Heldenfingenbe utazunk, majd utána Altheimbe, ami Ulm környékén van, decemberben pedig Gröbenzellben léptünk fel.

F. A.

FOGARASY MIHÁLY

RÓMAI UTAK

1994 decemberében jelent meg Fogarasy/Fetter Mihály *Die Geschichte und Volkskunde der Gemeinde Werischwar (Pilisvörösvár története és néprajza)* című könyve. Sajnos a magyar nyelvű kiadás egyelőre várat magára, így községünk németül kevésbé tudó polgárainak kedvéért részleteket közlünk a magyar fordításból.

Hogy a rómaiak közel 400 évig birtokukban tarthatták Pannoniát, azt nemcsak a jól kiépített „limes”-nek, valamint a légióknak köszönhették, hanem a kitünően megépített utaknak is.

A rómaiak az akkori fogalmakhoz képest bámulatos úthálózatot teremtettek meg. A római utak az egész akkor ismert világot összekapcsolták. Rómából az Alpokon keresztül elvezettek a La Manche csatornáig, Kis-Ázsiából Észak-Afrikán keresztül egészen a mai Spanyolországig. Az utakon nemcsak a légiók meneteltek, hanem az utasokat is hozzásegítették, hogy úti céljukat minél gyorsabban elérjék. Hihetetlennek hangzik, de Rómából Konstantinápolyba a rómaiak idején gyorsabban és biztonságban lehetett eljutni, mint 1800-ban.

A rendkívül masszívan épített, kőtörmelékkal és sóderrel alapozott, nagyméretű bazalttömbökkel bur-

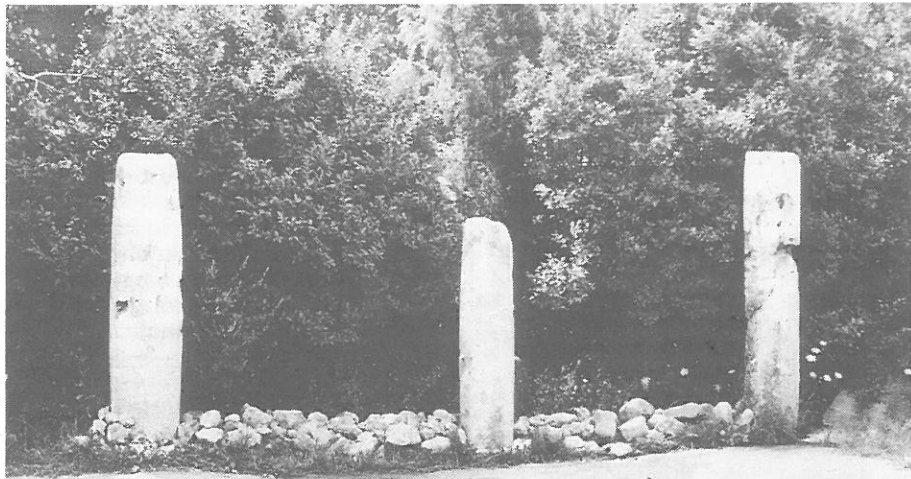
A táncsoport a Németek Világtalálkozásán

kolt, kőperemmel és az esővíz lefolyását szolgáló padkával szegélyezett országutakat változatlan formában használták a népvándorlás korának népei. A magyar középkor forgalma is gyakorta bonyolódott le ezeken az utakon.

Az Aquincumtól Brigetióba vezető út kezdetben a Duna vonalát követte, tehát Visegrádon és Esztergomon át vezetett. Később a rómaiak rövidebb utat építettek, s ez átló irány-

remüködésével. (A mérőöldkő létezéséről Manhertz István volt tszelnök értesített.) A kő kisebb része a felszínen feküdt, a nagyobb része a föld alatt. A markoló kiemelte a földben fekvő nagyobb darabot is, de miután rövid volt a fogás, letört egy darab a kőből. A három darabot kérésre a Kőfaragó Vállalat egyik brigádja ragasztotta össze, majd a könyvtár udvarában a markoló segítségével betonba ágyazta.

A három mérőöldkő a községi könyvtár udvarában

ban levágta a Duna-kanyart. Az egyik ág továbbjött Szarvascsárda felé, majd a jelenlegi Bécsi úttal párhuzamosan, a vörösvári temető mögött Pilisszántó irányába haladt. (A XVII. század végén érkezett német telepesek ezt az utat „Steinweg”-nek nevezték, és bőven vittek házépítésre az itt talált kövekből.) A másik út az ürömi állomásnál leágazott Üröm-Borosjenő irányába, majd a Kevélyek, a Garancs, a Ziribar és a Hosszú-hegy alatt vonult Pilisszántó felé, ahol is a két út találkozott, és haladt tovább Csév-Kesztölc-Dorog-Tát-Brigetió irányába.

A római utak kutatásának legfontosabb régészeti segédeszközét, az útkönyvek adatainak elsőrendű ellenőrző forrását a nagy számban fennmaradt mérőöldkövek jelentik. Hosszú, részletes feliratuk minden esetben feltüntette, hogy mikor, mely császár uralkodása idején, melyik katonai egység állította fel a mérőöldjelző követ, és a kő melyik várostól hány mérőöldnyire áll.

Községünk határában három mérőöldkövet találtunk. Az első 1976 nyarán szállítottuk be a temető mögötti római útról a MÉH vállalat és a Pilisvölgye Termelőszövetkezet köz-

A második mérőöldkő már nagyon régen (talán több mint száz éve is van már) a Fő út 99. sz. ház előtt állt a földbe ásva. A szentendrei múzeum két munkatársa, Topál Judit régész vezetésével kiásatta ezt a mérőöldkövet, és átszállította a könyvtár udvarába (1977-ben). Sejtésünk beigazolódtott. A kőnek csak a fele volt meg. Miután a VII-es szám állt rajta, úgy gondolom, valahol az Ürge-malom táján, de még a vörösvári határon innen volt az eredeti helye. Egy vörösvári gazda, aki büszkélkedni akart a nagy kővel, hazaszállította (ki tudja, hogyan?), és a háza elé rakta.

A Kőfaragó Vállalat fenti brigádja a kő alsó, hiányzó részét műkövel kiegészítette, és ugyancsak a könyvtár udvarában a másiktól három méterre betonba helyezte.

A harmadik mérőöldkövet 1982 májusában Manhertz Márton találta. Szövegét eddig csak hiányosan sikerült megfejteni.

A Cziffra György Zeneiskola és Művészeti Iskola hangversenysorozatának keretében kerül sor 1995. október 27-én, este fél hétkor **Takadó Imai** ütőművész hangversenyére.

Várjuk a vörösvári gyermekeket...

a Művelődési Ház programjaira

Szinte minden gyermekben szunnyad valami-féle tehetség: zenei érzék, előadói hajlam, kézügyesség. Kecses a mozgása, vagy éppen a fantáziája színesebb és szárnyalóbb az átlagosnál. Ezt a hajlamot először is fel kell ismerni, de művelni, fejleszteni is kell. Néha viszont a „felzárkóztatás” is lehet cél: „kicsit suta a mozgása, hadd ügyesedjék!”

Évek óta dül a vita arról, hogy a mai gyerekek túlterheltek-e. Ebben a vitában itt és most nem szándékozunk állást foglalni. Az mindenesetre tény, hogy gyermekeink egy része ki sem látszik a különórákból, délutáni elfoglaltságokból. Az egyre élesedő felvételi harcok közepette minden szülő joggal szeretné, ha gyermeke felvértezve állna a küzdelemben.

Az érvényesüléshez, a majdani pályaválasztáshoz fogódzót jelentő többlettudást, a készségek fejlesztésének lehetőségét zömmel az iskolai szakkörök kínálják. Ezek mellett – mintegy kiegészítve az iskolai kínálatot – a pilisvörösvári Művelődési Házban is szervezünk különféle klubokat, szakköröket, amelyekben a gyerekek érdeklődésük, tehetségük szerint közös foglalkozásokon ügyesedhetnek. Valamennyi szakkörünket szakmailag hozzáértő pedagógusok vezetik. S ami tán a legfontosabb: az a közös törekvés, hogy a résztvevők számára ne újabb megterhelést, hanem élményt, szórakozást jelentsen a kötetlen délutáni program.

A **kézműves szakkörben** makramékészítést, gyöngyfüzést, csuhéfonást, gyurmázást, batikolást tanulnak a gyerekek.

A **fényképezés szakkörben** közös fotós-sétákon fényképeznek, majd a Házban lévő laborban előhívják, másolják, nagyítják a képeket.

A **hagyományörző kézimunkaszakkörben** német és magyar népi hímzéseket készítenek, továbbá kötni és horgolni tanulnak meg a résztvevők.

Az idén, ősztől kezdve két újabb szakkört indítunk az érdeklődőknek:

A **bábszakkörben** népmeséket, dramatikus népi játékokat dolgozhatnak fel a gyerekek, és a maguk készítette bábokkal előadásokat is rendezhetnek majd.

A **kerámiaszakkörben** pedig formázást, korongozást tanulhatnak, és saját égetőkemencékben ki is égethetik a kis műveket.

Az a tapasztalatunk, hogy a szakkörökben a különböző iskolákból érkező gyerekek között baráti kapcsolatok alakulnak. Közösen ünneplik a születésnapokat, a karácsonyt, s az sem ritka, hogy például a kézimunka öltöztetésének szünetében táncra perdülnek.

Valamennyi szakkörünk díjtalan (a fotós- és a kerámiaszakkörben a felhasznált film, illetve agyag árát kell téríteni). Ezt nagyon fontosnak tartjuk a sokat emlegetett „esélyegyenlőség” érdekében.

Minden érdeklődő (iskolás) gyereket szeretettel várunk!

Az egyes foglalkozások időpontjáról telefonon vagy személyesen lehet érdeklődni a Művelődési Házban.

Pöltiné Herbai Ágnes

A lakosság szolgálatában A PIMEA ismét építkezik

A Pilisi-medence Egészségügyi Alapítvány szeptemberben átadta az általa épített mentőállomást az Országos Mentőszolgálatnak. Az átadás okáról kérdeztük dr. Für Zoltánt, a kuratórium elnökét.

– Alapítványunk a mentőállomást közhasznú célra adta át az OMSZ-nek. Ez volt a legcélravezetőbb megoldás, hiszen az állomás lényegében már eddig is ők működtették, se az alapítvány, se a vörösvári önkormányzat nem tudta volna ezt anyagilag felvállalni.

– Az átadás a tulajdonjog átadását jelenti?
– Igen, nemcsak a használatra vonatkozik, a tulajdonosi jogokat is átadtuk.

– Mi a biztosíték arra, hogy az OMSZ nem adja el vagy nem hasznosítja más célra az épületet?

– Az átadási szerződésbe jogi garanciákat építettünk be: csak a sürgősségi mentés céljaira, illetőleg a központi ügyelet működtetésére hasznosítható az objektum. Ha ettől az új tulajdonos eltér, akkor a tulajdonjog visszazár a PIMEA-ra.

– Mit szoltak az átadáshoz a Pilisi-medence azon önkormányzatai, amelyek jelentős összegekkel járultak hozzá a mentőállomás felépítéséhez?

– Nem volt kifogásuk ellene, hiszen ők arra adtak pénzt, hogy jöjjön létre, és működjön a mentőállomás. Ez teljes mértékben meg is valósult.

– És mi a helyzet a telekkel, hiszen az most is vörösvári tulajdonban van?

– A telket az önkormányzat tartós bérletbe adta az OMSZ-nek, ugyanazokkal a feltételekkel, mint amik az épület elidegenítésére vagy más célú hasznosítására vonatkoznak.

– A PIMEA nemrégiben újabb építkezésbe kezdett, mi ennek a célja?

– A mentőállomás felső szintjén kialakítunk egy fektető helyiséget, ahol a betegeket megfigyelhetjük, amíg szállítható állapotba kerülnek, illetve eldönthetjük róluk, hogy szükség van-e egyáltalán kórházba szállításukra. A fektetőt egy hid segítségével összekötjük a rendelőintézzettel, így biztosítva a közvetlen átjárást a két épület között. Az építési munkálatok megkezdése után derült ki, hogy minimális többletköltséggel úgy ki lehet szélesíteni ezt a hidat, hogy azzal újabb helyiségeket nyerjünk.

– Mire szolgálnának ezek?

– Rendelőket tudnánk bennük kialakítani, esetleg büfét is lehetne az egyikben tüzemelteni.

– Ki a generálkivitelező?

– A Halastó Camping Kft. Ők ugyanúgy vállalták a kivitelezést, ahogy a mentőállomás építésekor is: nonprofit módon.

– Mikor adják át az új épületrészt?

– Várhatóan novemberben. Hadd tegyem még hozzá az elmondottakhoz, hogy eddigi törekvéseinket teljes mértékben igazolva látjuk *Mogyorós László*, a Népjóléti Minisztérium osztályvezetője nyilatkozatában, aki a szaktárca elképzeléseiről szólva nemrég kijelentette: olyan emeltszintű szakrendelőket kívánnak kialakítani, amelyekben sürgősségi fektető is található, s ahol a betegeket a továbbszállításig kielégítően el tudják látni, s mindehhez megerősített, célszerűen fejlesztett mentőszolgálat csatlakozna. Örömmel mondhatom, hogy Vörösváron mindez hamarosan megvalósul.

F. A.

100 éve született dr. Réthy Zoltán

Dr. Vértes László kórházi osztályvezető főorvos, a Gerontológiai Társaság vezetőségi tagja, dr. Réthy Zoltán tanítványa és jó barátja írt megemlékezést születése centenáriuma alkalmából. A megemlékezés a háziorvosok folyóiratában, a Medicus Universalisban jelent meg, ennek nyomán készült megemlékezésünk a nevezetes évforduló alkalmából.

Dr. Réthy Zoltán 1895. október 20-án született Kolozsvárott. Nagyapja Csongrád megye főorvosa volt, édesapja a kolozsvári gazdasági akadémia tanára.

Középiskolai és egyetemi tanulmányait szülővárosában végezte. Szigorló orvosként a kolozsvári tudományegyetem belgyógyászati klinikáján „nagy szorgalommal gyakorolta a betegészlelést, a klinikai vizsgálatokban szükséges jártasságot elsajátította, ügybuzgóságával is elis-

merésemet váltotta ki” – írta róla Jancsó Miklós híres orvosprofesszor, aki a klinikát vezette.

Orvosi diplomáját 1920. december 4-én kapta kézhez, kezdő orvosként a budapesti Szent István kórház belgyógyászati osztályán szerzett gyakorlatot.

Innen került Pilisvörösvárra körorvosnak, s volt a község megbecsült gyógyítója közel 58 éven át, hiszen nyugdíjazása után (1969-ben ment nyugdíjba, 74 éves korában!) még haláláig a helyi szociális otthon orvosi ellátását végezte nagy hozzáértéssel és ambícióval.

Sok tudományos cikke jelent meg az Orvosi Hetilapban, a Medicus Universalisban, az Egészségnevelés című lapban, sok előadást tartott tudományos konferenciákon, s emellett nagy szenvedélyének, a költészetnek is hódolt. Barátai közé számított Pilinszky János és Pusztai Sándor papköltő – ez utóbbi búcsúztatta a pilisvörösvári temetőben –, s önálló verseskötete is megjelent.

Körorvossá válásáról írt sorai igaz érzelmekről tanúskodnak:

*Orvost kerestek Vörösváron,
Öreg helyett egy fiatalot,
A táj, a falu és a párom
Szíves szavakkal marasztalt.
Erdő és hegy – erdélyi díszlet,
Így lett új hazám a Pilis,
Beteg falut kell gyógyítani,
Itt raktam fészket magam is.*

Emlékezzünk az orvosra, a költőre, a tudósra, egészségnevelőre születésének 100. évfordulóján.

Dr. Hidas István

CSODÁRA VÁRVA?!

A vírus 1981-ben írták le először New Yorkban. Járványtörténeti szempontból úgyszólván tegnap. Igaz, hogy ezt megelőzően valahol Közép-Afrikában már jó néhányan megbetegedtek és meghaltak egy ismeretlen kórtól, de erről még nem vett tudomást a nagyvilág. A vírus legfeljebb néhány tudós orvos talányos kuriozitása volt a mikroszkópok tárgylemezén. A parányi gyilkost azonban egyáltalán nem zavarta ez a mellőzés. Néhány év, s már emberek ezreit teszi kényszerű gazdáivá, s mára már a betegek száma a világon csak hét számjeggyel írható le.

A kór neve a világ minden országában ugyanazt jelenti: a kiközösítést, a „szenvédést” és a halált. E név: az AIDS.

Ezen a néven vonult be „korunk pestise” készületlen és meglepett tudatunkba. Aztán teltek-múltak az évek, és a TV fűtőyos AIDS-szignálja lassan jópofa poénná vált. Néha számok: Amerikában már ennyi, Franciaországban már annyi, itt és ott ennyi meg ennyi. Magyarországon? Annyi amennyi. Nem mintha nem lennének adatok, melyeket nem is titkol senki. Csak még mindig nem elég

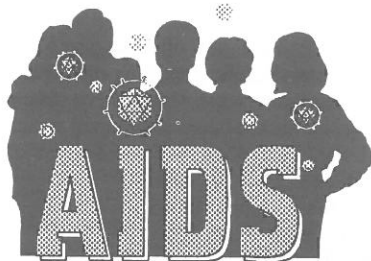

fontosak, még mindig nem szólnak mindenkinek. A reklámok vagy üzleti szempontúak, vagy riogatók, de semmiképpen sem felvilágosítók, reálisan tájékoztatók. Vitamúsorok a TV-ben, rádióban, cikkek a sajtóban – ki moralizál, ki egészségügyizik, mindannyiszor ki- és megkerülve a témát. A kérdés megoldatlan, az AIDS pedig mindmáig gyógyíthatatlan. S mindez miért vált különösen aktuálissá számunkra? Azért, mert itt, itthon, Pilisvörösváron szárnyra kapott a hír: Vörösvár 30 AIDS-es boldogtalan tulajdonosa, sőt a betegek névsora nyilvános helyen (a rendelőintézetben) kifüggesztve figyelmeztet a veszélyre, a személyiségi jogokkal mit sem törődve.

A továbbiakban tények, melyeket dr. *Hidas István* bocsátott a rendelkezésünkre:

A betegség lényege az immunrendszer zavara. A kórokozó a test védelmi rendszerét támadja meg, az AIDS-es betegek a fertőzősekre fogékonyvá válnak, egészséges emberekre ártalmatlan vírustól is megbetegszhetnek, mígnem teljesen védtelenek lesznek mindenfajta betegséggel szemben. A fertőzötteket Magyarországon a László kórházban kezelik, de a beutalás okáról még a beteg körzeti orvosa sem tudhat. Személyi adatok kiszivároztatása nemcsak etikátlan, hanem büntetőeljárást is vonhat maga után. Ezért is **képtelenség bármiféle névsor létezése**. A legveszélyeztetettebb réteghez a homoszexuálisok, biszexuálisok, kábítószer-élvezők és a hemofiliások tartoznak. A prostituáltak azért sorolhatók még ide, mert nagyobb valószínűséggel érintkeznek az előbb említett csoportokkal. A vörösvári prostitúció azonban korántsem olyan „fejlett”, hogy ekkora számot „produkálhasson”. **A „30 beteg” nem a vírus gyors terjedésének, hanem sokkal inkább a teljes tudatlanságnak és némi rosszindulatnak köszönhető.** Magyarországon a legutolsó statisztikai adatok szerint 31 AIDS-es beteg él. Ilyen rövid idő alatt ugyanennyi megbetegedés Vörösváron kisebbfajta biológiai csoda lenne. Ez egyszer ne várjunk a csodára.

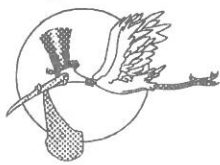
ifj. Mravinácz Péter

Veled is megtörténhet!

AIDS-SZŰRÉS:
ÁNTSZ laboratóriuma
 Budapest III. ker. Váradi utca 15.
 (a vörösvári úti rendelőintézet mögött)
 Minden szerdán 8-12-ig.
 Magyar állampolgároknak ingyenes.

Megérkeztek

Holicza Dominika – szept. 1.
Holicza Péter és *Szlagyinka Szilvia* leánya
 Dobó u. 52.

Jószai Tamás – szept. 7.
Jószai Lajos és *Szabó Mária* fia
 Báthory u. 10.

Gromon Tamás – szept. 9.
Gromon Imre és *Keszthelyi Ildikó* fia
 Kápolna u. 40.

Kopp Bernadett – szept. 13.
Kopp György és *Sándor Mónika* leánya
 Gesztenye u. 15/a

Payer Réka – szept. 13.
Payer József és *Pándi Tünde* leánya
 Kálvária u. 37.

Szabó Dénes – szept. 13.
Szabó Norbert és *Kóczián Ildikó* fia
 Dugonics u. 7.

Sztojka Bihari Bettina – szept. 13.
Sárközi István és *Sztojka Bihari Anikó* leánya – Dugonics u. 35.

Zelenai Flóra – szept. 14.
Zelenai József és *Budai Éva* leánya
 Lócsei u. 23.

Mogyorós Péter – szept. 19.
Mogyorós Zsolt és *Wieszt Erika* fia
 Szent Erzsébet u. 82.

Lakatos József – szept. 21.
Kolompár József és *Lakatos Mária* fia
 Rákóczi köz 10.

Eltávoztak

Nick Ferenc – szept. 14.
Gödl Lujza férje
 Madách u. 37.

Wippelhauser József – szept. 21.
Guth Erzsébet özvegye
 Mária u. 11.

Nick Anna – szept. 23.
Kimmel Márton özvegye
 Kálvária u. 57.

Piehl Rozália Alojzia – szept. 24.
Kohlhoffer István felesége
 Piliscsabai út 56.

Víg József – szept. 24.
Wippelhauser Teréz férje
 Honvéd u. 12.

HÍREK RÖVIDEN

Dr. *Stagel Judit* közjegyző hivatali órái:
 Hétfő, szerda 9-12, 13-17
 Kedd, csütörtök 9-12, 13-16
 Péntek 9-12
 (Halm Schlager-irodaház, első emelet)

A rendelőintézet és a mentőállomás között folyó építkezés miatt a fogászat ügyeleti jelleggel 8-18 óráig a Templom téri Általános Iskola ifjúsági fogászati rendelőjében működik. (Előre láthatólag november közepéig.)

Vörösvári Újság KÉRÉSEK, INFORMÁCIÓK

Várjuk Kedves Olvasóink írásait, leveleit, észrevételeit a község ügyeivel és az újsággal kapcsolatban. Kérjük, hogy írásaikat lapzártáig adják le. Lapzártá minden hónap utolsó hetében van.

Az újságban megjelenő írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség és a szerkesztőbizottság véleményét. Név nélküli és személyiségi jogokat sértő írásokat nem teszünk közzé.

Újságunk minden hónap harmadik hetében jelenik meg. A novemberi szám 45 forintot áron lesz megvásárolható a következő helyeken:

- **Polgármesteri Hivatal**
- **hírlapárusok**
- **könyvesbolt**
- **könyvtár**
- **gyógyszertár**
- **Margit Minimarket**
- **Pataki Élelmiszerbolt**
- **Fogarasy Élelmiszerbolt**
- **AmigoSoft**
- **Német. Nemz. Gimnázium**

1996-ra előfizethetik lapunkat azon Kedves Olvasóink, akik a mellékelt átutalási postautalványon befizetik az 540,- Ft-os éves előfizetési díjat.

**Köszönjük a
T-BOY Kft.
támogatását!**

Vörösvári anekdoták

Az utolsó bányató mögött állt valamikor régen a Grünbaum vendéglő. Farsang idején gyakran volt itt tánc és zene.

Egy alkalommal verekedés tört ki tánc közben, és pillanatok alatt nagy zűrzavar keletkezett. Az éppen ott kártyázgató plébános feltalálta magát, gyorsan elvette a fűvósoktól a „mundstükköket” (a rezések fűvókáit) és hazament. Így hirtelen megszűnt a zene, és vele együtt a tánc is. Abbamaradt a verekedés is, s a legények szétszéledtek.

Ziegler Tóni, aki nagyon szerette a bort, gyakran járt a Grünbaum vendéglőbe. Egy alkalommal, miután megivott egy liter bort, dűnnyögni kezdett magában:

– Érdekes, ha megiszok egy liter bort, egészen más ember leszek...

Ezen erősen elgondolkodott, majd így dűnnyögött tovább:

– És miért nem ihat meg ez az egészen más ember is egy liter bort?... Kocsmáros úr, még egy üveggel!...

Ziegler Tóni egyszer reibsandot (kőport) szállított Óbudára. Mikor azt eladta, meglátogatta a Kehli kocsmát. Miután jól berúgott, a Duna-parton dülöngélt egy ideig, majd nekidőlt egy fának. Mellette éppen egy pad festését fejezték be. Alighogy a mázólo elment, arra jött egy idősebb hölgy, aki hallócsövet hordott a nyakában, és le akart ülni a padra. Tóni erre így szólt a hölgyhöz:

– Gnädige, die Bank ist frisch gestrichen!

A hölgy leült a padra, füléhez tartotta a hallócsövet, majd megkérdezte Tónit:

– Hogyan, kérem?

– Zöldre – felelte Tóni.

Az 1848/49-es szabadságharc idején Damjanich tábornok meglátogatta a csatába

induló katonákat. Egy seregrész megtekintésekor feltűnt neki, hogy az egyik század valamennyi katonája szőke és nem visel bajuszt. Odament hozzájuk, és megkérdezte tőlük:

– Ugyebár, ti svábok vagytok?

– Igenis, tábornok úr, mi svábok vagyunk, de magyar svábok – felelte büszkén a kapitányuk.

Miután Ferenc József 1896-ban Budapesten felavatta a földalattit, Csabára utazott, ahol felavatta az ottani katonai tábort. Délután visszautazott Budapestre, de útközben megállt a vörösvári község háza előtt. A község apraja-nagyja jelen volt a császár fogadásán. Az akkori bíró, Hasenfratz Márton ünnepi beszéddel köszöntötte a császárt. A köszöntés után az uralkodó megkérdezte a bírót:

– Mi újság Vörösváron? Minden rendben van?

– Igenis, császári felség, minden rendben van, de nagyon nagy a szárazság, és eső kellene.

– Nagyon sajnálom, Isten nem vagyok, így esőt nem tudok adni – tárta szét a kezét a császár, majd továbbhajtatott a főváros felé.

A község lakossága nagyon mérges lett a bíróra, hogy miért nem kért eső helyett valamilyen értelmesebb dolgot. El is nevezték buta parasztnak (dummer Bauer). Így kapta a bíró a „Tumpau” ragadványnevet. A következő évben leváltották, és Müller Jánost választották bírónak.

Az első vonat 1895. november 17-én haladt át a vörösvári állomáson. Ez akkoriban olyan nagy esemény volt, hogy minden állomáson processzió fogadta a prüsszögő, füstölő masinát. Akinek bátorsága volt, az ingyen utazhatott a következő állomásig, Csabáig. Egy szakajtóra való gyerek minden bátorságát összeszedve felszállt az egyik kocsiba. Egy ideig érdeklődve figyelték az eltűnő vörösvári házakat, de aztán a sístergéstől és zakatolástól annyira megijedtek, hogy elkezdtek sírni és kiabálni. A masiniszta kénytelen volt megállítani a vonatot és leszállítani a síró gyerekeket az Őr-hegy alatt. Innen aztán futva igyekeztek a gyerekek vissza a faluba.

A szabadságharc idején kaszával, kapával „felfegyverkezett” vörösvári férfiak Nagykovácsin keresztül Biára indultak, hogy ott megtámadják az osztrák sereget. Hogy nagyobb bátorságuk legyen, bort is vittek magukkal az útra. Mire Biára értek, valamennyien be voltak rúgva. Egy ideig ide-oda dülöngéltek, aztán – miután osztrákokat nem találtak – azt mondták egymásnak, hogy bizonyára vége van a háborúnak. Így aztán, mint akik jól végezték dolgukat, hazamentek.

Koritsánszky tanító úr egyszer azt kérdezte az első osztályban Mórlickától:

– Móricka, mi szeretnél lenni, ha nagy leszel?

– Én bizony tanító is, meg kőműves is – válaszolta Móricka.

– Hát aztán miért ez is meg az is?

– Azért mert a tanító nyáron, a kőműves meg télen nem csinál semmit.

Egy vörösvári tanító, aki még a Blind-féle házban tanított, nagyon barátságos ember volt. Egy alkalommal a fővárosba indult, hogy sétabotot vásároljon. A villamoson vele szemben egy kislányka ült solymári népviseletben. A tanító megkérdezte a kislányt:

– Milyen idős vagy, csillagom, jársz már iskolába?

– Hét éves vagyok, és első osztályba járok.

– Én már 30 éves vagyok, és még mindig „iskolába járok”. Mit gondolsz, csillagom, mi vagyok én?

– Bizonyára hülye vagy – felelte a kislány.

Rézi-Basl igen jámbor asszony volt. Nagyon szeretett rorátéra járni, de legtöbbször késve érkezett a templomba. Egy alkalommal, indulás előtt bablevest tett föni a kályhára. A férje és a fiai nagyon szerették a bablevest, különösen akkor, ha szalonnát és füstölt húst is tett bele. Útközben találkozott a szomszédjával, Jauschival.

– Hová siet ilyen nagyon Rézi-Basl? – kérdezte a szomszéd.

– Jó reggelt, Jauschi! A rorátéra sietek, azt hiszem, egy kicsit már el is késtem, mert még odatettem a bablevest, hogy megfőjön, mire hazaérek.

– És mit csinál a nagy darab szalonnával a hóna alatt?

– Jesszus Mária, biztosan az imakönyvemet dobtam a bablevesbe a szalonna helyett!

Der Kozek Tóni hat oft mit der Mauterer Kapelle in Faschingszeiten in Grünbaum Wirtshaus zum Tanz aufgespielt. Als er in der Nacht nach Hause kam, ging er immer durch den Garten ins Haus. Dabei gab er mit seinem Flügelhorn Zeichen.

– Er bläst schon wieder von hinten – erwachte seine Frau.

Der Tóni machte es über viele Jahren hindurch, so daß die Nachbarn ihn schon als „Tóni, der von hinten bläst” genannt haben.

An einem schönen Tag ist der Tóni Musikant gestorben. Sehr viele Leute nahmen an der Begräbnis teil. Die Musik hat trauernmärsche gespielt, der Leichenchor hat schön gesungen und viele Leute haben geweint. Am besten weinte seine Frau:

– Oh mein guter Tóni, oh mein guter Mann... wie oft hast du von hinten eingeblasen... oh mein Tóni... wer wird denn mir von hinten einblasen, wenn du nicht mehr hier bist?

OLLÓZÓ

Sztárinterjú
Koltay Róberttel

– Készül valamilyen új sorozata, illetve filmje?

– Új sorozat nem, de egy mozifilmre készülök. Szeretném, ha ugyanolyan sikert aratna, mint a „Sose halunk meg”. A Patika 14 részes volt, az véget ért, majd talán megismétli a televízió, de a dalok tovább élnek.

– Van kedvenc Patika-száma?

– Kettő is van: a „Gatyadal”, amit én énekelek, a másik pedig a „Vigyázz rám”.

– Milyen zenét hallgat szívesen?

– A dallamos, melodikus zenét.

– Van-e valami közös Polacsek Norriban és Önben?

– Nem nagyon. A szerepeinkben nem mindig olyat játszunk, amilyenek valójában vagyunk, de természetesen játék közben mindent elkövetünk azért, hogy minél közelebb kerüljünk a szerephez.

– Melyik volt eddig a legkedvesebb film-szerepe?

– Sok kedves szerepem volt, de filmben a legkedvesebb a „Sose halunk meg”, és nem az „Indul a bakterház”, amit szintén nagyon sokan szeretnek.

– Mennyi ideig készül egy szerepre?

– Hát, amennyi idő van rá. A színházban hat hétig próbálunk általában egy darabot. A film az más: ha én magam találom ki egy íróval együtt, akkor sokszor évekig is eltart, amíg abból a moziban vagy a tévében lesz valami.

– Milyen filmeket szeret?

– Amikben van melegség, emberség, szeretet, humor, és amik nem unalmasak.

– Ki a példaképe?

– Nincs példaképem. Nagyon sok mindenkit szeretek, de az még nem jelenti azt, hogy példakép. Egy színésznek pont az a küzdelme egészen fiatalkorától haláláig, hogy saját magát meg tudja fogalmazni, tehát azt, hogy ő valójában kicsoda. Ez minden embernek érzékeny pontja: tud-e önmaga lenni? A nézők számára az az érdekes, ha minden szerepben egy kis titok van. Vagyis attól lesz egy alakítás izgalmas, akár filmen, akár színházban, hogyha az ember olyan titkokat mond el más ember figurájába bújva, ami a legbelső titka.

– Magyartanárnőnk, Gabi néni kérdezteti: ki a kedvenc költője?

– József Attila.

– Érdekes, neki is... És mi a véleménye a mai fiatalokról?

– Valahogy jóban vagyok a mai fiatalokkal. Nem tudtam igazán felnőtté válni. A mi pályánkon az tulajdonképpen jó, ha valaki megőrzi a gyermeki kíváncsiságát, naivtását

a dolgok iránt. Attól, hogy őszül a szakállam, talán még fiatalabbnak érzem magam. Az is jó érzés, hogy a fiatalokkal nagyon bensőséges a kapcsolatom. A „Sose halunk meg” az 50-es, 60-as években játszódik, de a fiatalok mégis értették, s nagyon szeretik. A Patika is közel került a fiatalokhoz, bár nekem nem ez a kedvenc munkám.

– Magyartanárnőnknek is kedvenc filmje a „Sose halunk meg”, s imádja a „Nagy utazás”-t.

– Igen? Üdvözlöm a magyartanárnőteket, sok közös tulajdonságunk lehet.

– Melyik gimiben tanult?

– A Madáchban.

– Milyen tanuló volt?

– Közepes.

– Mi volt a kedvenc tantárgya?

– A magyar irodalom.

– Szokott politizálni?

– Sajnos, ezt nem lehet kikerülni, hiszen benne él az ember a mindennapokban, és akkor muszáj politizálnia.

– Mi a véleménye a magyar fociról? Milyen drukker?

– Csepep-drukker vagyok, bár a foci már régen nem érdekel. Nincs külön olyan, hogy magyar foci. Van egy életünk, és abban hol ilyen a foci, hol olyan. Tehát, ahol tart az ország, néha ott tart a foci is. Most nagyjából egálban vannak, egyik sem jó.

– Beszél valamilyen idegen nyelven?

– Németül, de sajnos más nyelven nem. Németül sem perfékt, de azért mindent el tudok mondani. Ti német nemzetiségi iskolába jártok, bizonyára jól beszéltek németül. Tegyük egy próbát, kérdeztek magyarul, s én megpróbálom rá németül válaszolni. Jó?

– Jó, megpróbálhatjuk... Glauben Sie an UFO-s?

– Ich glaube nicht an UFO-s. Ich denke, UFO-s sind ein Spiel für Männer, ein besonderes Spiel. Es ist auch möglich, daß wir alle auf der Erde ein UFO für andere Zivilisationen sind, sehr interessante Gesichter mit zwei Ohren, mit einer Nase, zwei Augen. Und andere UFO-s lachen über uns. Das war eine sehr gute Frage.

– Wann waren Sie das erste Mal verliebt?

– Ich war nicht nur einmal verliebt, sondern mehrmals. Zuerst vielleicht im Gymnasium. Aber das war nicht so eine große Liebe, sondern eine kleine.

– Leben Sie gern in Budapest, oder würden Sie auch gern anderswo leben?

– Mein Leben begann in Budapest, aber mehr als 25 Jahre lang habe ich auf dem Lande (in Kaposvár) gelebt.

– Wo gefiel es Ihnen besser?

– Das hängt nicht von der Stadt, sondern von der Arbeit ab. Wenn man in Budapest nichts macht oder nicht gut spielt, ist es nicht wichtig, daß Budapest eine schöne, große Hauptstadt ist. In Kaposvár begann meine Schauspielerkarriere, dort war ein sehr schlechtes Theater. Ich bin sehr stolz, daß es ein bißchen dank meiner Arbeit und der meiner Kollegen, zu einem der besten Theater in Ungarn wurde. Das Geheimnis ist sehr gute und sehr viel Arbeit. In den vorigen Jahren konnte ich einen eigenen Film machen, der mein Leben sehr veränderte. Die letzten zwei Jahre war ich Regisseur und Schauspieler in Veszprém (Petöfi Theater).

– Wo haben Sie Ihre Frau kennengelernt?

– Am Kaposvárer Theater. Sie war damals noch Hilfsschauspielerin. Im Theaterchor hat sie gesungen. Damals bekam sie ganz kleine Rollen. Ich habe einen Sohn, er wird jetzt 23 Jahre alt.

– Will Ihr Sohn auch Schauspieler werden?

– Nein, nein. Er ist Computerbuchhalter bei einer amerikanisch-ungarischen Firma.

– Seit wann lernen Sie Deutsch?

– Im Gymnasium hab' ich begonnen Deutsch zu lernen. Das ist eine sehr interessante Sache. Im ersten Jahr war ich einer der schlechtesten Schüler, die Deutsch lernten. Im Sommer hab' ich ein deutsches Mädchen aus der DDR kennengelernt. Mein Deutschlehrer glaubte seinen Ohren und Augen nicht. Ich wurde nach diesem Sommer der beste Schüler in der Klasse, weil ich nicht nur aus dem Buch, sondern auch vom Leben Deutsch lernte. Ein wenig gefiel mir dieses Mädchen, und das half mir beim Lernen.

– Was machen Sie in Ihrer Freizeit?

– Ich habe wenig Freizeit. Ich spiele mit meinen Tieren.

– Was ist Ihr Lieblingstier?

– Der Hund und die Katze.

– Haben Sie Haustiere?

– Natürlich! Jetzt ist mein Mutterhund gestorben, ein Irischsetter. Das war eine sehr traurige Geschichte. Außer diesem Irischsetter haben wir noch einen kleinen Hund, der erst ein paar Monate alt ist. Wir haben ihn dem sicheren Tod bewahrt. Er war sehr-schwer krank. Meine Frau und ich haben ihn in die Tierklinik gebracht, er hat Infusionen bekommen. Er war nicht unser Hund, wir wollen jetzt nach Szigetszentmiklós umziehen, dann wird er unserer sein. Wir haben auch viele Katzen. Diese Tiere leben noch in Kaposvár, nur dieser kleine Hund lebt in Szigetszentmiklós.

– És végezetül, ismét magyarra fordítva a szót: mit üzen a Csutka olvasóinak?

– Szeressék az életben a szép dolgokat. Tudjanak örülni apróságoknak, legyenek érzékenyek, kíváncsiak. Szeressék a színházat, a szép filmeket, ne dőljenek be ezeknek a vacak, piff-puff amerikai filmeknek, amikkel el van árasztva az egész világ. Ezek a filmek egy kaptafára mennek, mindenhol durr-durr, sehol egy emberi momentum, semmi szeretet.

Fetter Zsófia, Steckl Rita

(Csutka, 1995. június)

A Csutka a Német Nemzetiségi Általános Iskola diáklapja. Főszerkesztő Fogarasy Attiláné. Munkatársak a Csutka szakkör tagjai. Megjelenik kéthavonta.

Önkormányzati hírek

A képviselő-testület 1995. szeptember 29-i ülésének határozataiból:

Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzatának 219/1995. (IX. 29.) Kt. sz. határozata háztartási tüzelőolaj felhasználásával kapcsolatos lakossági költségek kiegészítéséről

1. A hozzájárulást teljes egészében átmeneti segélyként, illetve lakásfenntartási támogatásként kell felhasználni.

a/ Átmeneti segélyként különösen azon háztartások egyszeri, nagyobb összegű támogatását kell előtérbe helyezni, amelyek az általuk lakott lakás eddigi fűtését más, gazdaságosabb fűtési móddal váltják fel, és szociális helyzetük alapján az átalakítás költségeit teljes egészében átvállalni nem tudják.

b/ Lakásfenntartási támogatásban azok a háztartások részesülhetnek, amelyek az általuk lakott lakás fűtésére továbbra is tüzelőolajat kénytelenek használni (technikai okok, saját erő hiánya stb.), és a fűtési költségeket szociális helyzetük alapján nem képesek viselni.

2. A beérkezett kérelmek elbírálásánál a szociális helyzet megítélésekor a szociális igazgatásról és ellátásról szóló 9/1995. (III. 27.) Kt. sz. rendeletben a jövedelmi viszonyokra vonatkozóan előírtaktól el kell térni, de az ott előírt indokolt lakásnagyságot és költséget kell figyelembe venni.

3. A támogatás mértéke:

a/ átmeneti támogatásként legfeljebb 80 000 Ft lehet, melyet kérelmenként egyedileg kell meghatározni;

b/ lakásfenntartási támogatásként háztartásonként és havonta a későbbiekben meghatározott olajmennyiség lesz.

A szociális célú támogatásként kapott összeg decemberben még fennmaradó része szintén ebben a körben kerül olajként elosztásra.

4. Lakossági tájékoztatás több csatornán (szóbeli, írásos, kábeltévé stb.) megoldandó. A kérelmek benyújtási határidejét 1995. október 15-ében kell megjelölni, de a november 15-ig beérkező kérelmeket még elbíráljuk.

5. A megítélt támogatás megjelölt célra való kizárólagos felhasználásának biztosításáról a Hivatal megfelelő végrehajtási utasítás kidolgozásával köteles gondoskodni.

6. Egyebekben a segélyezések és a fenti rendelet által előírt szabályokat kell alkalmazni.

Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzatának 16/1995. (IX. 29.) Kt. sz. rendelete Pilisvörösvár Nagyközség Általános Rendezési Tervéről szóló 25/1993. (XII. 30.) Kt. sz. rendeletének módosításáról

Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete az építésügyről szóló 1964. évi III. törvény (továbbiakban: törvény) 6.§ (4) bekezdése szerinti hatáskörében eljárva Pilisvörösvár Nagyközség Általános Rendezési Tervéről szóló 25/1993. (XII. 30.) Kt. sz. rendeletét a nagyközség új belterületi

határvonalának megállapításával összefüggésben a következők szerint módosítja:

A rendelet hatálya

1. § A rendelet hatálya kiterjed Pilisvörösvár DK-i határvonalán elhelyezkedő transzformátorház – Háziréti-patak – 10. sz. út új, elkerülő szakasza – gázfogadó állomás – 10. sz. főközlekedési út – Pilisvörösvár nagyközség mai állapotú belterületi határvonala által bezárt területre.

2. § A rendelet 1. §-ában meghatározott területet Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzata a belterületbe vonás után lakótelekként kívánja felhasználni.

3. § A törvény 6. § (1) és (3) bekezdése szerint, az e rendeletben meghatározott területre a települési önkormányzat a belterületbe vonás után Részletes Rendezési Tervet készített.

Építési és telekátalakítási tilalom

4. § Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzata a törvény 13. §-ában előírt Részletes Rendezési Terv készítési kötelezettségének teljesítéséig a belterületbe vonással egyidejűleg az e rendeletben meghatározott területre építési és telekátalakítási tilalmat rendel el.

Záró rendelkezések

5. § A rendelet végrehajtásáért a jegyző a felelős.

6. § E rendelet kihirdetésekor, 1995. október 1-én lép hatályba.

VÖRÖSVÁR KÉRDEZ

Aki válaszol:

**Grószné Krupp Erzsébet
polgármester**

– Sokan jelentették be utólag telefonnyüket, mikor kapnak ők is végre vonalat?
– A MATÁV tájékoztatása szerint mindazoknak, akik ez év februárjáig beadták a kérelmüket (ez körülbelül hatszáz igénylőt jelent) még ebben az évben bekötik a készülékét. A bekötési díj 37 500 Ft.
– **Miért vágták ki a foci pályán a fákat?**
– Mert előregedtek és balesetet okozhattak volna a lehulló ágak. A fák kivágását még 1987-ben határozta el a Községi Tanács. Most sikerült egy olyan vállalkozót találnunk, aki az Angeli köz és a Hősök tere öreg fáival együtt a faanyagért cserében elvégezte a munkát.
– **Miért nem intézkedik a Hivatal, hogy ki legyenek rendezes világítva a falu utcái?**
– Remélem, mire ez a válasz megjelenik, már minden utca ki lesz világítva. Az időszakos „sötéttség” az okozta, hogy az Elektro-

mos Művek külön, számunkra előnytelen szerződést szeretett volna kötni a karbantartásra vonatkozóan, ami jelentősen megemelte volna az eddigi közvilágítási díjat. Mi ezt nem tartottuk korrektnek, hiszen az érvényes szerződés szerint a karbantartás költsége, az izzócsera az eddigi közvilágítási díjban benne van. Emiatt a huzavona miatt volt egy időszak, amikor nem cserélték ki a kiégett izzókat. Végül az ELMŰ belátta, hogy egy ilyen előnytelen, szinte zsaroló szerződést nem fogunk vele megkötni. Jelen pillanatban tárgyalások folynak arról, hogyan lehetne olyan megoldást találni, amely mindkét fél számára elfogadható lenne.

– **Meddig járunk még sárban, mikor lesznek ismét rendes járdák Vörösváron?**

– Ha egy utca lakóközössége elhatározza, hogy járdát épít, és ennek érdekében társadalmi munkára is hajlandó, mi abban partnerrek leszünk, s legalább a járdaépítéshez szükséges anyagot biztosítani fogjuk a számukra.

– **Igaz-e, hogy a legutóbbi wehrheimi látogatás során a vörösvári küldöttség elkésett egy fontos rendezvényről, és emiatt a helybéliek megsértődtek?**

– Az az igazság, hogy nem voltunk informálva arról, hogy minket pontosan hányra is várnak, én magam sem voltam kellőképpen tájékoztatva a programról. A dologhoz még az is hozzátartozik, hogy el is tévedtünk, így még ha „időre” is mentünk volna, akkor sem értünk volna oda pontosan.

Várjuk olvasóink további kérdéseit bármely, a közösséget érintő ügyben. Szerkesztőségünk címe: Pilisvörösvár, Szabadság út 21. Tel.: 330-140

SZENZÁCIÓS ÜZLETNYITÁS!

FOTO
PORST

Pilisvörösvár,
Szabadság út 10.

Aktuális ajánlataink:

Akcio! Hámat kap, kettőt fizet.

Porst SCN 100/24 film

~~1587,-~~ 1058,-

Nyár végi akció
a színesfilm-előhívásban!

9-13 színes kép

19⁹⁰,-

Iskolások! Számológépek és
databankok nagy választékban.

NÁLUNK 10 BIZTOSÍTÓTÁRSASÁG AJÁNLATA KÖZÜL VÁLASZTHAT!

Az APERTO Biztosításközvetítő Kft.
megnyitotta irodáját

Pilisvörösvár, Fő út 83. szám alatt,
a Halmschlager irodaház I. emeletén

Biztosítások kötése:

- épület- és lakásbiztosítás
- gépjárművek biztosítása
- élet- és balesetbiztosítás
- vállalkozók és intézmények
vagyon- és felelősségbiztosítása

Szakmai tanácsadás
Érdeklépviselet

06/26/332-260
06/20/343-856

Szerszámüzlet B-93 BT.

Vágó-, tisztító- és csiszolókorongok, minőségi és
olcsóbb árfekvésű mechanikai kéziszerszámok,
SKIL elektromos gépek, MUNGO rögzítéstechnika,
mérőeszközök, kőművesszerszámok stb.

Nyitvatartási idő:
hétfőtől péntekig 8-17-ig
szombaton 8-13-ig

Fő út 109. Tel.: 06/60/347-682

AmigoSoft* Computers

iroda- és számítástechnika
Pilisvörösvár, Fő út 119.

Tel.: 06/26/330-372, 06/30/405-390

Számítógépek vétele, eladása
Számítástechnikai kiegészítők
NONSTOP számítógépszerviz
Számítástechnikai tanácsadás
Nyomdaipari szolgáltatások

Ki korán kel, aranyat lel - a mesebolt-ban

Karácsonyi előzetesként nagy társasjátékvásár:	Game of games	~~4000,-~~ Ft	2000,- Ft	
Go for broke	~~3500,-~~ Ft	2500,- Ft	Csirkelopó csirkefogó, Fantastic flowers	~~5000,-~~ Ft 2500,- Ft
Ne ébreszd fel a papát, Szellemkastély	~~3200,-~~ Ft	1600,- Ft	Game of life társasjáték	~~6000,-~~ Ft 4000,- Ft
Dumbo és Micimackó mesekazetták	2100,- Ft		Oroszlánkirály mesevideó, előjegyezhető	2100,- Ft

GÖTZ babák - új modellek, új ruhák, babakocsik, etetőszettek. Szivacsvár, rádiótávírányítós rendőrautó, sakk.

Konditerem 1 nm-en, falra szerelhető kivitelben, olasz tornalabdák, bordásfal rendelhető.

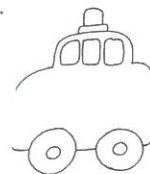
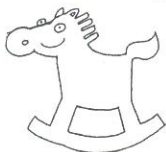
LEGO-FUTÁR A LEGJOBB ÁRON, HÁZHOZZÁLLÍTÁSSAL IS.
KÉRJE ÁRLISTÁNKAT, MIELŐTT MÁSHOL VÁSÁROLNA - MEGÉRI!

Pilisvörösváron, a főtéren, az Önkormányzat épülete mellett várjuk Önt!

Nyitva tartás: keddtől péntekig 9-17, szombaton 8-13 óráig

INFORMÁCIÓS ÉS RENDELÉSFELVEVŐ TELEFON:

06/20/352-670

ZONGORASZERVIZ

hangolás, javítás, felújítás

HANGSZERKERESKEDÉS

új és használt hangszerek forgalmazása
vétel - eladás - bérlet

Marlok Endre
hangszerézmester

2085 Pilisvörösvár
Szent Erzsébet u. 36.
Tf.: 06/26/331-623
06/20/438-048

SPORTKERÉKPÁR CENTRUM

Pilisvörösvár, Fő út 50.
Tf.: 06/30/407-531

Nyitva tartás:
hétköznap 9-17 óráig
szombaton 9-13 óráig

APRÓHIRDETÉS

Biztosítási bróker cég üzletkötőket
keres. Kötetlen munkaidő, ingyenes
képzés, magas kereseti lehetőség!
Tf.: 06/26/332-260; 06/20/343-856

HIRDETÉSI DÍJAINK

(ÁFA-val együtt)

1/1 oldal = 10 000,- Ft
1/2 oldal = 5000,- Ft
1/4 oldal = 2500,- Ft
1/8 oldal = 1250,- Ft
1/16 oldal = 600,- Ft
1/32 oldal = 300,- Ft

Reggel négy, nappal két,

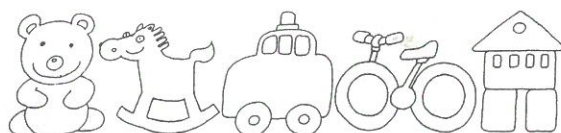
este három lábon jár. Mi az ?

Az ember.

Gyermekként csak mászik, majd két lábra áll, míg hajlott korában botra támaszkodik. Játékos a kérdés, miként egész életünket végigkíséri a játék. Jó dolog játszani. Tolni a kisautót, várat építeni, vagy babázni – sok kedves emlék gyerekkorunkból. Aztán felnőttként már vezetjük az autót, s csak néha kell tolni. Házat építünk, és jönnek sorban a babák, akik ismét tágra nyílt szemmel csodálkoznak rá erre az érdekes világra. És újra kezdik. Megismerik a színeket, a formákat. Rázzák a csörgőt és a nagy, puha plüssmacit. Minden érdekes tárgyat „megkóstolnak”, így tudva meg mind többet a külvilágról. Szívesen hallgatják a felhúzható harang csilingelését. De nem sokáig maradnak meg a kiságy rácsai között: kúsznak, másznak, mind nagyobb tért hódítva meg a szobából. Megszületik az első szó, majd sorban a többi is, mondatokká fűzve az álom-valóság megannyi titkát. Már tudja, mi az övé, s mit szeretne. Enni, aludni kell – na jó –, de a napok már oly hosszúak, egy kis játék elkéne. Összeforgatja a mesekockán Hófehérkét vagy a vasorrú bábát, százszor tolja végig a konyhakövön a vijjogó tűzoltókocsit. A babakocsi kényelmét feladva már bébiautóra pattan, és nincs messze az első háromkerekű beszerzése. A szobában kuckó épül, benne a sok-sok plüssnyúl békésen megfér a báb-oroszlánnal és mosható orkántigrissel. A csendes, esős délutánok mi másra valók, mint gyurmakigyókat idomítani, vagy ecsetet táncoltatni a varázskifestő oldalain. Fürödni persze nem akarózik, csak ha szabad egy picit spriccelni a gumielefánttal. A hajamat pedig ne húzd a fésűvel, én is vigyázok a babámérra! – mondja kicsit selypítve, de roppant komolyan. Nyárra medence és vízpisztoly, télre szánkó és korcsolya dukál. A fiúk legóznak, a lányok is, csak még külön, mert a fiúk „olyan izék”. Már nem csak Anyu festi magát, piros játékrúzs pamacsok villannak a kis tükörben. A hinta magasra lendül, perdül a hulahoppkarika, az ugrálókötél. A szőnyegen épül a Lego-város, autók suhannak a műanyag pályákon. Az elemek a helyükre pattannak, s máris egy víz alatti világban vagy épp egy úrállomáson járunk. Közben sülnék a homokpogácsák, a teáskészlet is kéznél már. Mindenki kap négy lapot lefelé fordítva, vajon hol a Fekete Péter? Aki csal, azzal nem játszunk! – és előássák a nagy társasjátékos dobozt. A nagy táblán másnap új krétarajz virít, és lassan összeállnak a hűtőn a mágneses betűk:

sZErTLeK aNyU

A mesebolt

szélesre tárja kapuit. Látogasson el hozzánk, Pilisvörösvár játékszaküzletébe, amely a főtéren, a Községháza mellett található. Ha gyerekek hozzák el ezt az újságot: egy felfújttal lufival háláljuk meg. Ha felnőtt, és ez év október végéig ezer forint felett vásárol, akkor egyszer száz forintos kedvezményt adunk a vételárból.

Információs és rendelésselvevő telefonunk: **06/20/352-670**

Vörösvári Újság

Wöröschwarzer Zeitung

Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzatának közéleti havilapja

Felolós kiadó: Grószné Krupp Erzsébet / Szerkesztőbizottság: Dr. Für Zoltán, Müller János, Pörtlne Herbai Ágnes

Felolós szerkesztő: Fogarasy Attila / Munkatárs: ifj. Mravinác Péter

A szerkesztőség címe: 2085 Pilisvörösvár, Szabadság út 21. Tel.: 06/26/330-140 / Fogadónap: minden szerdán 8-19 óráig

Nyomta: Pénzes Károly, Solymár. Tel.: 06/60/347-023, 06/30/420-049 / Nyomdai előkészítés: Fogarasy Attila

E havi számunk 3200 példányban jelent meg.